-

DATGANIAD LLYWODRAETHU AR Y CYD BLYNYDDOL 2022/2023

SWYDDFA COMISIYNYDD YR HEDDLU A THROSEDD GWENT A PHRIF GWNSTABL HEDDLU GWENT

CYFLWYNIAD

Diben y Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn (y Datganiad) yw egluro sut mae Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd (y Comisiynydd) a Phrif Gwnstabl Gwent wedi cydymffurfio â'u Llawlyfr Llywodraethu Corfforaethol ar y cyd (MoCG) yn ystod 2022/23 ac yn benodol, Cod Llywodraethu Corfforaethol y Llawlyfr.

I'r perwyl hwn, mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i ysgrifennu mewn dwy ran. Mae rhan un yn disgrifio'r trefniadau llywodraethu ar waith yn ystod 2022/23. Mae rhan dau yn adrodd ar yr adolygiad o effeithiolrwydd a chanlyniadau'r trefniadau hyn.

Mae'r Datganiad hwn yn asesu'r trefniadau llywodraethu ar waith yn ystod blwyddyn ariannol 2022/23, felly bydd y cyfnod asesu cyfan yn cael ei ystyried ochr yn ochr ag effaith pandemig Coronafeirws. At hynny, dylai casgliad y Datganiad ynghylch a yw'r trefniadau llywodraethu'n addas i'r diben, adlewyrchu gweithrediadau arferol ar y cyfan, h.y. osgoi asesu'r elfennau o'r systemau llywodraethu a rheoli a gafodd eu hoedi/diwygio fel mater o reidrwydd gweithredol o ganlyniad i'r pandemig neu unrhyw ffactor arall a gafodd effaith ar weithrediadau arferol. Fodd bynnag, gan fod rhaid i'r Datganiad fod yn gyfredol pan gaiff ei gyhoeddi (fel arfer ar 31 Gorffennaf ond mae'n bosibl y caiff ei oedi o ganlyniad i ffactorau eraill), bydd unrhyw effaith ar y trefniadau llywodraethu o 1 Ebrill 2023 nes y dyddiad cyhoeddi'n cael ei adlewyrchu.

RHAN 1

CWMPAS Y CYFRIFOLDEBAU

Mae trefniadau llywodraethu'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl wedi'u cynllunio i sicrhau atebolrwydd priodol a chynorthwyo arweinyddiaeth effeithiol. Creodd Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011 ddwy 'gorfforaeth undyn' ar wahân ym mhob heddlu: y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl. Mae gan y naill a'r llall rolau a chyfrifoldebau clir ac ar wahân sydd wedi'u nodi mewn statud.

Swyddogaethau statudol craidd y Comisiynydd yw sicrhau bod yr heddlu yn cael ei gynnal; sicrhau bod yr heddlu yn effeithlon ac yn effeithiol; a dwyn y Prif Gwnstabl i gyfrif am arfer ei swyddogaethau a swyddogaethau personau sydd o dan ei chyfarwyddyd a'i rheolaeth. Hefyd, mae gan y Comisiynydd:

- Gyfrifoldeb am sicrhau diogelwch cymunedol a lleihau troseddu;
- Y gallu i roi grantiau lleihau troseddu ac anhrefn o fewn ardal yr heddlu;
- Dyletswydd i sicrhau bod pob cytundeb cydweithio gyda Chomisiynwyr a heddluoedd eraill yn sicrhau gwell gwerth am arian neu'n gwella effeithiolrwydd galluoedd a chydnerthedd plismona; a
- Chyfrifoldeb ehangach am wella gwaith cyfiawnder troseddol yn lleol.

Un o nodweddion cyffredinol y swyddogaethau hyn yw cyfrifoldeb am sicrhau bod busnes yn cael ei gwblhau yn unol â'r gyfraith a safonau priodol; bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu a bod cyfrif priodol amdano; a'i fod yn cael ei ddefnyddio'n ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol.

Mae annibyniaeth weithredol y Prif Gwnstabl yn cael ei diogelu mewn deddfwriaeth. Mae ganddi gyfrifoldeb statudol am reoli, cyfarwyddo a chyflenwi gwasanaethau plismona gweithredol a ddarperir gan yr heddlu. Y Prif Gwnstabl sy'n gyfrifol am sicrhau bod pwerau'r heddlu yn cael eu harfer yn unol â'r gyfraith a'r safonau priodol, ac mae'n atebol i'r Comisiynydd am ddarparu plismona effeithiol ac effeithlon; rheoli adnoddau; a gwariant yr heddlu.

Wrth gyflawni eu cyfrifoldeb cyffredinol, mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl hefyd yn gyfrifol am roi trefniadau priodol ar waith ar gyfer llywodraethu materion a hwyluso'r broses o arfer eu swyddogaethau. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod system reolaeth fewnol gadarn yn cael ei chynnal gydol y flwyddyn a bod trefniadau ar waith ar gyfer rheoli risg.

Mae'r trefniadau rheoli ariannol yn cydymffurfio'n bennaf â gofynion llywodraethu *Datganiad ar Rôl Prif Swyddog Ariannol Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd a Phrif Swyddog Ariannol y Prif Gwnstabl* y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) a *Chod Ymarfer Rheolaeth Ariannol ar gyfer Gwasanaeth Heddlu Cymru a Lloegr (fersiwn newydd a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2018)* y Swyddfa Gartref. Hefyd, cyhoeddwyd canllawiau diwygiedig ar gyfer 'Sicrhau Llywodraethu Da' ar gyfer Cyrff Plismona gan CIPFA ym mis Gorffennaf 2016, ac ychwanegwyd atynt gan ganllawiau ym mis Chwefror 2021 'Defnyddio'r Fframwaith Llywodraethu Da 2020/21', mewn ymateb i effaith pandemig Coronafeirws ar lywodraethu. Mae Cod Rheolaeth Ariannol CIPFA (Cod Rheolaeth Ariannol) yn rhoi canllawiau ar gyfer rheolaeth ariannol dda a chynaliadwy mewn awdurdodau lleol (gan gynnwys yr heddlu) hefyd, a bydd yn rhoi sicrwydd bod awdurdodau'n rheoli adnoddau'n effeithiol. 2021/22 yw'r flwyddyn lawn gyntaf ar gyfer cydymffurfio â'r Cod Rheolaeth Ariannol, ond mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl yn cydnabod y bydd angen amser ar eu sefydliadau i fyfyrio ar gynnwys y Cod Rheolaeth Ariannol a byddant yn defnyddio 2020/21 i ddangos sut maent yn gweithio i gydymffurfio. Gan hynny mae trefniadau llywodraethu rheolaeth ariannol gyfredol ac ar gyfer y dyfodol wedi cael eu hystyried, wrth adolygu ein trefniadau llywodraethu ac wrth baratoi'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn yn bodloni gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 mewn perthynas â chyhoeddi Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar y cyd sy'n gorfod ategu'r Datganiad o Gyfrifon.

Dyma'r pumed tro i'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl lunio un datganiad a gynhyrchwyd ar y cyd. Mae llawer o'r fframwaith llywodraethu yn cael ei rannu, ond mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn yn amlygu'r ychydig feysydd lle mae trefniadau llywodraethu yn wahanol heb unrhyw effaith niweidiol ar effeithlonrwydd cyffredinol.

DIBEN Y FFRAMWAITH LLYWODRAETHU

Mae'r fframwaith llywodraethu yn cynnwys y systemau, y prosesau, y diwylliant a'r gwerthoedd y mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl yn eu defnyddio i gyfarwyddo a rheoli eu gweithgareddau, ymgysylltu â'r gymuned a bod yn atebol iddi. Mae'r fframwaith yn eu galluogi i ddylanwadu ar y gwaith o gyflawni amcanion Plismona a Lleihau Troseddu strategol, a'u monitro, ac ystyried a yw'r amcanion hyn wedi cyflawni Cynllun yr Heddlu a Throseddu mewn modd effeithlon ac effeithiol.

Mae'r system reoli fewnol yn rhan bwysig o'r fframwaith hwn ac mae wedi'i chynllunio i reoli risg i lefel resymol a rhagweladwy. Ni all ddileu pob risg o fethu â chyflawni polisïau, nodau ac amcanion; mae'n gallu darparu sicrwydd rhesymol ac nid absoliwt o effeithiolrwydd yn unig.

Mae'r system reoli fewnol yn seiliedig ar broses barhaus sydd wedi'i chynllunio i:

- Nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni polisïau, nodau ac amcanion;
- Gwerthuso'r tebygolrwydd y caiff y risgiau hyn eu gwireddu a'r effaith pe caent eu gwireddu; a
- Rheoli risgiau yn effeithiol, yn effeithlon ac yn ddarbodus.

Caiff canfyddiadau'r adolygiad o'r system reoli fewnol eu hadolygu gan y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl a'u hadolygu'n annibynnol gan y Cydbwyllgor Archwilio.

Bydd y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl yn cymeradwyo unrhyw newidiadau i'r MoCG ac i'r fframwaith yn ffurfiol bob blwyddyn fel rhan o'r adolygiad llywodraethu.

EGWYDDORION LLYWODRAETHU DA

Mae Gorchymyn Protocol Plismona 2011 (fel y'i diwygiwyd yn 2023) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl fabwysiadu a chydymffurfio ag Egwyddorion Nolan ar gyfer Ymddygiad mewn Bywyd Cyhoeddus. Hefyd, mae'n amlygu'r disgwyliad y bydd y berthynas rhwng yr holl bartïon yn seiliedig ar egwyddorion ewyllys da, proffesiynoldeb, didwylledd ac ymddiriedaeth.

Adlewyrchir hyn yn y ddogfen Egwyddorion Perthynas y cytunwyd arni gan y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl sy'n rhan o'u MoCG.

Hefyd, mae'r MoCG yn gyson â saith egwyddor graidd llywodraethu da a nodir yn y Fframwaith Rhyngwladol ar gyfer Llywodraethu Da yn y Sector Cyhoeddus[1]: -

1. *Ymddwyn ag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol a pharchu rheolaeth y gyfraith;*
2. *Sicrhau didwylledd ac ymgysylltu cynhwysfawr â rhanddeiliaid;*
3. *Diffinio canlyniadau o safbwynt manteision economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy;*
4. *Pennu'r ymyriadau sydd eu hangen i gyflawni'r canlyniadau arfaethedig;*
5. *Datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion oddi mewn iddo;*
6. *Rheoli risgiau a pherfformiad trwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gref;a*
7. *Rhoi arferion da ar waith o ran tryloywder, adrodd ac archwilio er mwyn sicrhau atebolrwydd effeithiol.*

Cyflwynodd y Cod Moeseg a gyhoeddwyd gan y Coleg Plismona ddwy egwyddor ychwanegol i saith egwyddor Nolan: Tegwch a Pharch (gweler Egwyddorion 'estynedig' Nolan fel y'u nodir isod).

Mae Egwyddorion Nolan yn cyfeirio at Arweinyddiaeth o safbwynt hyrwyddo a chefnogi egwyddorion Ymddygiad mewn Bywyd Cyhoeddus, ond mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl wedi ymrwymo'n benodol i ddarparu ymateb cadarn, amserol a gofalgar i ddigwyddiadau sy'n effeithio ar y cyhoedd a'n cymunedau. Caiff hyn ei adlewyrchu mewn datganiad clir yng Nghynllun Heddlu a Throsedd 2021-2025 "Gwneud Gwent yn Lle Mwy Diogel i Fyw a Gweithio Ynddo", gyda blaenoriaeth yn cael ei roi i gadw cymdogaethau'n ddiogel; mynd i'r afael â throseddau difrifol; cefnogi dioddefwyr ac amddiffyn pobl agored i niwed; a gweithio gydag asiantaethau partner lleol er budd y cyhoedd.

Anhunanoldeb: Gwneir penderfyniadau er budd y cyhoedd yn unig, ac nid er budd ariannol personol neu fudd arall, boed hynny i'r cyfryw berson, ei deulu neu ei ffrindiau.

[1] Fframwaith Rhyngwladol ar gyfer Llywodraethu Da yn y Sector Cyhoeddus (CIPFA/IFAC 2014)

Uniondeb: Ni fydd y Comisiynydd, y Prif Gwnstabl, eu swyddogion na'u staff yn eu rhoi eu hunain o dan unrhyw rwymedigaeth ariannol neu unrhyw ymrwymiad arall i unigolion neu sefydliadau allanol a allai geisio dylanwadu arnynt wrth iddynt gyflawni eu dyletswyddau swyddogol.

Gwrthrychedd: Wrth gyflawni busnes cyhoeddus, gan gynnwys gwneud penodiadau cyhoeddus, dyfarnu contractau, neu argymell unigolion ar gyfer gwobrwyon neu fuddion, bydd y Comisiynydd, y Prif Gwnstabl, eu swyddogion a'u staff yn gwneud dewisiadau ar sail teilyngdod.

Atebolrwydd: Bydd y Comisiynydd, y Prif Gwnstabl, eu swyddogion a'u staff yn atebol i'r cyhoedd am eu penderfyniadau a'u gweithredoedd a byddant yn derbyn pa bynnag graffu sy'n briodol i'r swydd.

Bod yn Agored: Bydd y Comisiynydd, y Prif Gwnstabl, eu swyddogion a'u staff mor agored â phosibl ynghylch yr holl benderfyniadau a'u camau gweithredu. Bydd rhesymau dros benderfyniadau ar gael, ac ni fydd gwybodaeth yn cael ei chyfyngu oni bai bod angen gwneud hynny er budd y cyhoedd yn ehangach.

Gonestrwydd: Bydd gan y Comisiynydd, y Prif Gwnstabl, eu swyddogion a'u staff ddyletswydd i ddatgan unrhyw fuddiannau preifat sy'n ymwneud â dyletswyddau cyhoeddus, a chymryd camau i ddatrys unrhyw wrthdaro sy'n codi er mwyn diogelu buddiannau'r cyhoedd.

Arweinyddiaeth: Bydd y Comisiynydd, y Prif Gwnstabl, eu swyddogion a'u staff yn hyrwyddo ac yn cefnogi'r egwyddorion hyn trwy arweinyddiaeth a thrwy esiampl.

Tegwch: Bydd y Comisiynydd, y Prif Gwnstabl, eu swyddogion a'u staff yn gweithredu mewn ffordd deg a diduedd.

Parch: Bydd y Comisiynydd, y Prif Gwnstabl, eu swyddogion a'u staff yn gweithredu mewn ffordd sy'n dangos hunanreolaeth a goddefgarwch, gan drin aelodau o'r cyhoedd a chydweithwyr â pharch a chwrteisi.

TREFNIADAU LLYWODRAETHU

Nod y fframwaith llywodraethu hwn yw canolbwyntio'n gadarn ar y ffactorau sy'n sbarduno plismona yn Heddlu Gwent, a sicrhau bod yna lwybr clir rhwng y penderfyniadau a wneir a'r Cynllun Heddlu a Throseddu. Dyma brif elfennau'r fframwaith:

Llawlyfr Llywodraethu Corfforaethol

Mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl wedi sefydlu MoCG ar y cyd. Mae'r MoCG yn cynnwys Cynllun Dirprwyo, Rheoliadau Ariannol, Egwyddorion Cysylltiadau a Rheolau Sefydlog yn ymwneud â chontractau. Hefyd, mae'n cynnwys fframwaith gwneud penderfyniadau sy'n sicrhau, lle y bo'n bosibl, bod holl benderfyniadau'r Comisiynydd yn cael eu cyhoeddi a'u bod ar gael i'r cyhoedd graffu arnynt.

Egwyddorion Cysylltiadau

Mae'r ddogfen hon yn cydnabod cyfrifoldebau gweithredol y Prif Gwnstabl, oddi mewn i'r fframwaith polisi ac atebolrwydd a bennwyd gan y Comisiynydd. Mae'r Egwyddorion yn galluogi'r Comisiynydd i ddilyn ei fwriadau polisi sy'n cael eu hadlewyrchu mewn cynlluniau gweithredol ar gyfer yr Heddlu ac atebolrwydd y Prif Gwnstabl am eu cyflawni. Er gwaethaf eu statws 'corfforaeth undyn' ffurfiol, mae'r berthynas rhwng y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl yn seiliedig ar gydweithio er budd pobl Gwent o dan enw cyffredin 'Heddlu Gwent'.

Hefyd, mae'r egwyddorion yn nodi y bydd y berthynas rhwng y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl yn seiliedig ar ymddiriedaeth, hyder a thryloywder. Mae'r trefniadau llywodraethu a fabwysiadwyd yn gyson â'r angen i sicrhau atebolrwydd rhwng y partïon, ac atebolrwydd i'r cyhoedd. Mae dull tryloyw ac archwiliadwy wedi'i fabwysiadu, ac roedd yn parhau i fod yn ddilys yn 2022/23.

Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd

Argymhellwyd datblygu Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd (BAF) am y tro cyntaf mewn Archwiliad Mewnol yn 2017, er mwyn tynnu sylw at effaith risgiau sefydliadol ar y gwaith o gyflawni amcanion Cynllun yr Heddlu a Throsedd ac esbonio sut y gellid lliniaru'r risgiau hyn.

Following extensive research across public bodies and considering further findings from Internal Audit reviews, work started to establish how a BAF could be developed to support the Office of the Police and Crime Commissioner for Gwent (OPCC), the Force and also provide reassurance to the JAC. As an initial design, it was agreed that the BAF would consider the discharge of statutory functions and determine whether or not these were being met.

Felly, yn wreiddiol roedd y BAF yn ystyried swyddogaethau statudol y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl sy'n gynwysedig yng Nghynllun Dirprwyo'r Llawlyfr Llywodraethu Corfforaethol, sy'n tynnu sylw at feysydd y mae uwch swyddogion y ddau sefydliad yn

gyfrifol amdanynt a meysydd o'r blaengynllun gwaith ar gyfer y Bwrdd Strategaeth a Pherfformiad [2] a'r Cydbwyllgor Archwilio.

Yn ystod 2022/23 fodd bynnag, mae rhagor o waith wedi cael ei wneud ar y BAF, yn mapio trefniadau llywodraethu (gan ddefnyddio'r model 'amddiffyniad triphlyg'[3] yn erbyn chwech o alluogwyr a chanlyniadau allweddol (gan gynnwys y swyddogaethau statudol uchod) a fyddai'n dangos bod amcanion corfforaethol wedi cael eu cyflawni. Pan fyddant wedi cael eu mapio, mae effeithiolrwydd pob lefel o lywodraethu ar gyfer pob galluogwr/ffactor llwyddiant yn cael sgôr ac mae cynllun gweithredu'n cael ei ddatblygu.

Cyflwynwyd y BAF diweddaraf i Gadeirydd y Cydbwyllgor Archwilio a'r aelod arweiniol ar gyfer Risg ym mis Chwefror 2023 a'r sylwadau cadarnhaol a dderbyniwyd a fydd yn parhau i sbarduno esblygiad y BAF trwy gydol 2023/24.

Bydd cynllun gweithredu presennol a dyfodol y BAF yn cael ei fonitro'n flynyddol gan y Cydbwyllgor Archwilio er mwyn rhoi sicrwydd bod unrhyw fylchau a risgiau perthnasol sy'n cael eu nodi mewn perthynas â methiant i gyflawni dyletswyddau statudol yn cael sylw. Mae trefniadau llywodraethu mewnol wedi cael eu cytuno a bydd y cynllun gweithredu'n cael ei fonitro bob tri mis yn y Grŵp Cynllunio Strategol. Mae Pwynt Cyswllt Unigol wedi cael ei benodi ar gyfer camau gweithredu OPCC a'r Heddlu, i sicrhau bod y BAF yn cael ei ddiweddaru a bod cynnydd yn cael ei wneud rhwng cyfarfodydd. Y bwriad ar hyn o bryd yw bod dogfen gyffredinol BAF yn cael ei hadolygu bob pedair blynedd yn dilyn etholiad Comisiynydd, i benderfynu a oes unrhyw feysydd risg newydd wedi cael eu nodi.

Cod Rheolaeth Ariannol

Fel y dangosir uchod, ym mis Hydref 2019 cyhoeddodd CIPFA ei God Rheolaeth Ariannol. Nod y Cod Rheolaeth Ariannol yw cefnogi arfer da mewn rheolaeth ariannol a chynorthwyo awdurdodau lleol (a chyrff dynodedig eraill megis Plismona) i ddangos eu cynaliadwyedd ariannol. Felly am y tro cyntaf mae'r Cod Rheolaeth Ariannol yn gosod safonau rheolaeth ariannol ar gyfer nifer o gyrff cyhoeddus.

Un o brif amcanion y Cod Rheolaeth Ariannol yw gwella cadernid ariannol sefydliadau, trwy ymgorffori gwell safonau rheolaeth ariannol. Yn anochel, mae effaith pandemig Coronafeirws wedi rhoi prawf ar y cadernid ariannol hwnnw ers 2020/21 a gall barhau i wneud hynny mewn blynyddoedd i ddod. Am y rheswm hwn, mae rhoi'r Cod Rheolaeth Ariannol ar waith yn y flwyddyn gysgodi yn parhau i fod yn dasg hollbwysig. Mae cysylltiadau amlwg rhwng y Cod Rheolaeth Ariannol a'r Fframwaith Llywodraethu, yn enwedig o ran ei ffocws ar gyflawni canlyniadau cynaliadwy.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer 2022/23 yn cynnwys casgliad cyffredinol asesiad o gydymffurfiaeth Heddlu Gwent ag egwyddorion y Cod Rheolaeth

---

[2] Y Bwrdd Strategaeth a Pherfformiad yw'r fforwm penderfynu ar gyfer y Comisiynydd a'r brif fforwm lle bydd y Comisiynydd yn dwyn y Prif Gwnstabl i gyfrif.

[3] The …….

Ariannol. Lle ceir materion heb eu cyflawni neu feysydd y mae angen eu gwella, bydd y rhain yn cael eu cynnwys yn y cynllun gweithredu yn Rhan 2 y Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn. Chwe Egwyddor y Cod Rheolaeth Ariannol a fydd yn cael eu hasesu yw:

1. ***Arweinyddiaeth*** *Sefydliadol - dangos cyfeiriad strategol clir yn seiliedig ar weledigaeth lle mae rheolaeth ariannol wedi'i ymgorffori yn niwylliant y sefydliad.*
2. ***Atebolrwydd*** *– yn seiliedig ar gynllunio ariannol tymor canolig sy'n ysgogi'r broses o bennu'r gyllideb flynyddol trwy reoli risg yn effeithiol, data cefnogi ansawdd a chostau bywyd cyfan.*
3. *Mae* ***tryloywder*** *wrth wraidd rheolaeth ariannol a chaiff ei gyflawni trwy ddefnyddio data cyson, ystyrlon a dealladwy, sy'n destun adroddiadau rheolaidd gyda thystiolaeth o gamau gweithredu cyfnodol gan swyddogion a phenderfyniadau gan aelodau etholedig.*
4. *Mae'r tîm arweinyddiaeth yn hybu glynu wrth* ***safonau*** *proffesiynol a gellir dangos tystiolaeth o hyn.*
5. *Mae ffynonellau* ***sicrwydd*** *yn cael eu cydnabod fel dulliau effeithiol wedi'u prif ffrydio i mewn i reolaeth ariannol, gan gynnwys craffu gwleidyddol a chanlyniadau archwiliad allanol, archwiliad mewnol ac arolwg.*
6. *Mae* ***cynaliadwyedd*** *hirdymor gwasanaethau lleol wrth wraidd yr holl brosesau rheolaeth ariannol ac yn cael ei ddangos trwy ddefnydd darbodus o adnoddau cyhoeddus.*

Mae'n ofynnol bod Heddlu Gwent yn glynu wrth yr egwyddorion hyn. Er mwyn galluogi Heddlu Gwent i roi prawf ar eu cydymffurfiaeth ag Egwyddorion Rheolaeth Ariannol Da CIPFA, mae'r Cod Rheolaeth Ariannol yn trosglwyddo'r egwyddorion hyn yn 17 safon rheolaeth ariannol ar draws saith adran o'r Cod Rheolaeth Ariannol. Bydd y safonau rheolaeth ariannol hyn yn cael eu defnyddio mewn gwahanol ffyrdd ymarferol, yn unol â gwahanol amgylchiadau pob corff cyhoeddus perthnasol.

Mae adrannau 1 a 2 y Cod Rheolaeth Ariannol (sy'n cynnwys safonau A i E) yn rhoi sylw i ffactorau cyd-destunol pwysig y mae angen rhoi sylw iddynt o'r cychwyn er mwyn sicrhau rheolaeth ariannol gadarn. Mae'r cyntaf yn ymdrin â chyfrifoldebau'r Prif Swyddog Ariannol a'r tîm arwain, ac mae'r ail yn ymdrin â dull llywodraethu a rheolaeth ariannol y sefydliad.

Mae adrannau 3 i 7 sy'n weddill (sy'n cynnwys safonau F i Q) yn rhoi sylw i ofynion y cylch rheolaeth ariannol, gydag adran 3 yn datgan yr angen am ddull hirdymor o werthuso cynaliadwyedd ariannol. Mae angen i holl elfennau'r cylch fod yn addas i'r diben cyn y gellir gwneud penderfyniadau gwybodus. Ni fydd datblygu strategaeth ariannol hirdymor o ansawdd uchel yn cyflawni cynaliadwyedd ariannol ynddo'i hun os, er enghraifft, yw proses pennu cyllideb flynyddol y sefydliad (Adran 4); ymgysylltu â rhanddeiliaid ac achosion busnes (Adran 5); a threfniadau monitro perfformiad (Adran 6) yn annigonol. Mae'r cylch yn cael ei gwblhau gan Adran 7, sy'n dangos sut mae adroddiadau ariannol ansawdd uchel o gymorth i'r cylch rheolaeth ariannol trwy sicrhau eu bod yn seiliedig ar wybodaeth ariannol gadarn.

Yr 17 safon wedi eu rhoi ar waith ar draws y chwe egwyddor:

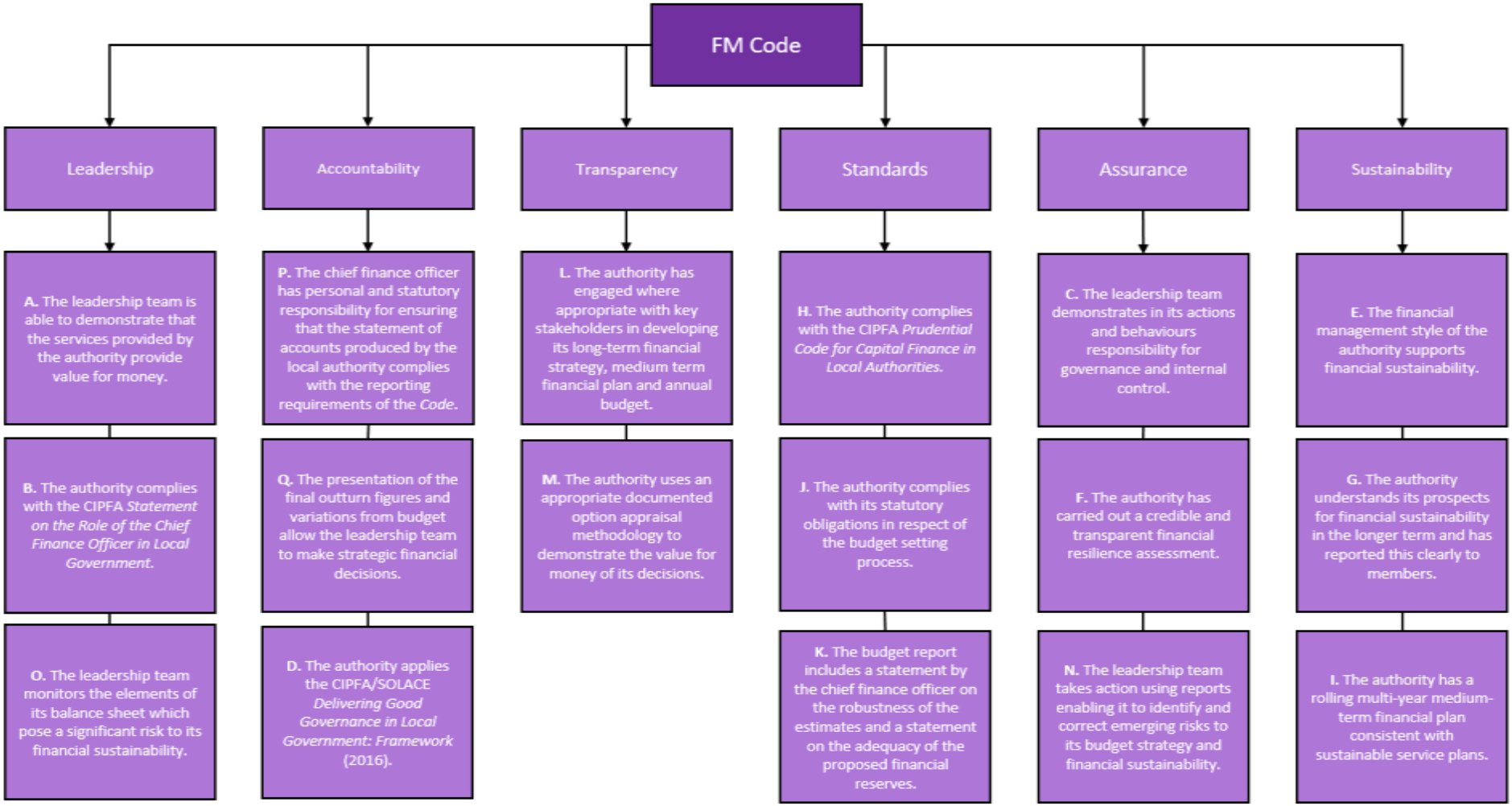

Fframwaith Llywodraethu

Fel y nodwyd yn Natganiad Llywodraethu Blynyddol 2018/19, cwblhawyd adolygiad yn 2018, a daeth i'r casgliad mai'r ffordd orau o adlewyrchu egwyddorion cydweithredu (fel y'u nodir yn yr Egwyddorion ac yn y MoCG) fyddai sefydlu strwythur cyfarfod ac adrodd newydd ar gyfer y Prif Gwnstabl, sy'n cyd-fynd â chyflwyno'r Cynllun Heddlu a Throseddu, gan fynd i'r afael â materion perfformiad a chyflawni.

Mae'r Bwrdd Craffu Gweithredol (sy'n cael ei gadeirio gan y Dirprwy Brif Gwnstabl) yn cyfrannu at gyfarfod misol Bwrdd Gweithredol y Prif Swyddogion ac, yn y pen draw, at y Bwrdd Strategaeth a Pherfformiad chwarterol.

Yn ogystal, mae materion sy'n deillio o'r Grŵp Cynllunio Strategol Ar y Cyd yn parhau i gael eu hadrodd i Fwrdd Gweithredol y Prif Swyddogion ac i Fwrdd Strategaeth a Pherfformiad y Comisiynydd. Hefyd, mae'r ddau Fwrdd hyn yn coladu argymhellion o gyfarfodydd eraill fel y Cydbwyllgor Archwilio, y Pwyllgor Moeseg Annibynnol a'r Bwrdd Strategaeth Ystâd.

Mae gan weithgareddau cydweithredol gyda heddluoedd eraill, partneriaid a grwpiau Cymru gyfan eu byrddau llywodraethu eu hunain sy'n ystyried cyflawniad gweithredol, strategol a phroblemau adnoddau. Mae'r prif gynigion a phenderfyniadau o'r byrddau cydweithredol hyn yn cael eu hystyried gan y bwrdd llywodraethu gweithredol, craffu a/neu thematig priodol o fewn y strwythur cyfarfodydd llywodraethu presennol yn Heddlu Gwent.

Mae'r strwythur cyfarfodydd llywodraethu hwn wedi cael ei adolygu'n flynyddol i wneud newidiadau pellach ac mae'r diagram isod yn amlinellu'r strwythur newydd ar gyfer cyfarfodydd o fewn yr Heddlu a rhwng Swyddfa'r Comisiynydd. Mae llywodraethu Heddlu Gwent yn parhau i gael ei adolygu gyda'r bwriad o gyflwyno strwythur newydd ar gyfer cyfarfodydd yn 2023/24.

Mae'r allwedd lliw i'r diagram fel a ganlyn:

Gwyrdd	Byrddau Gweithredol;
Oren	Cyfarfod Craffu;
Glas Golau	Byrddau Llywodraethu Thematig;
Melyn	Cyfarfodydd Adrannol a ffynonellau diweddaru sy'n cyfrannu at Fyrddau Llywodraethu a
Llwyd	Cyfarfodydd Swyddfa'r Comisiynydd a Byrddau a chyrff annibynnol sy'n effeithio ar y Strwythur Llywodraethu ac yn cyfrannu at drefniadau llywodraethu.

Gwent Police Governance Structure

V14.5
07.04.2022

All Wales Collaboration
Internal / External Audit
Independent Advisory Group
Joint Audit Committee
Gold Groups
External Ethics Group

Strategy & Performance (PCC)

Chief Officer Team (CC)

Scrutiny Executive Board (DCC)

- Learning the Lessons

OPCC Meetings:
- Strategic Planning Group
- CC/PCC Weekly Meeting
- CC/Chief Exec Monthly Meeting
- Estates Strategy Board (Fed by Estates Implementation Group)

Culture Board – Quarterly (CC)

Operational Performance *(ACC)*		Organisational Resources *(ACO-R)*		Victims – Quarterly *(ACC)*		People Strategy *(HoPS)*		Assurance Board – *Quarterly* (DCC)		Covid Recovery Board (ACC)	Service Improvement Board (DCC)		Legitimacy Board – *Bi-monthly* (DCC)	
• East LPA & West LPA	M	• Uniform User	Q	• Victims Care Working Group	Q	• Workforce Resource	M	• Investigations Standards Board (ACC)	Q		• Project Management	M	Diversity & Inclusion	
• Vulnerability	M	• Business Continuity	Q			• Learning & Development	B				• DSD	Q		
• FPOC & Crime Data	M	• Fleet	B			• Absence & Wellbeing	B				• Continuous Improvement	B		
• Coercive Powers Scrutiny	Q	• Estates Implementation Group	M			• Welsh Language	Q				• Futures Group	B		
• JSIU	Q	• Shared Facilities	Q			• Ethics Committee	Q				• Product & Efficiency	M		
• Hate Crime	Q	• Health & Safety	Q			• Op Hampshire	Q				• Funding & Partnerships	M		
• Custody	M	• Information Assurance	B			• Staff Networks	M				• Safer Streets	M		
• Criminal Justice	M	• ICT	M								• Corporate Comms	Q		
• Crime Prevention	Q	• Data Performance	M											
• SOC	M	• Procurement	B											
• SPRG	Q	• Joint Legal Services	B											
• JFU	Q	• Information Assurance	B											
• Citizens in Policing	Q	• Greener Gwent	B											
• Neighbourhood Policing	Q	• Finance & Capital Strategy	B											
• CDI Working Group	B	• Income Tracker (Grants & Funding)	Q											
• VAWG	Q													

Closed session:
Intervention & Diversion :
DCC
HoPS
H of PSD

RHAN DAU

ADOLYGIAD O EFFEITHIOLRWYDD

Mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl yn gyfrifol am gwblhau adolygiad, o leiaf unwaith y flwyddyn, o effeithiolrwydd eu fframwaith llywodraethu gan gynnwys y system reoli fewnol. Caiff yr adolygiad o effeithiolrwydd ei lywio gan:

- Waith Prif Swyddogion ac uwch reolwyr sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal yr amgylchedd llywodraethu;
- Fframwaith Sicrwydd Bwrdd;
- Adroddiadau blynyddol ar yr Archwiliadau Mewnol;
- Adroddiad blynyddol y Cydbwyllgor Archwilio;
- Barn yr archwilydd allanol trwy'r llythyr archwilio blynyddol; ac
- Adroddiadau gan arolygiaethau adolygu eraill.

Yn unol â hyn, mae tair prif linell o fethodoleg sicrwydd:

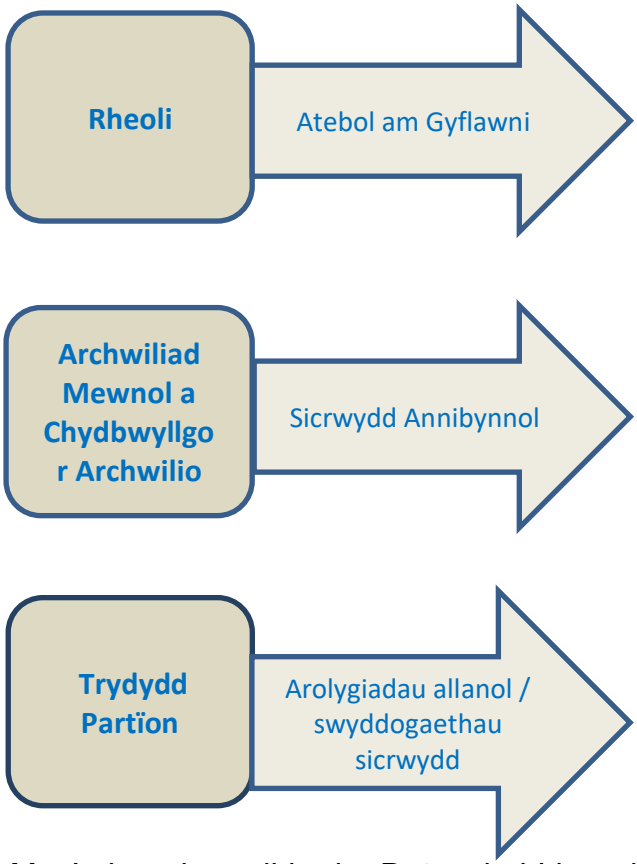

Mae'n bwysig nodi bod y Datganiad Llywodraethu Blynyddol Ar y Cyd a'r gwaith o'i baratoi yn adnodd i'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl werthuso eu trefniadau llywodraethu.

Cyflwynir y Datganiad Llywodraethu Blynyddol i'w ystyried gan y Grŵp Cynllunio Strategol Ar y Cyd a'r Cydbwyllgor Archwilio, cyn cael ei gymeradwyo gan Fwrdd

Strategaeth a Pherfformiad y Comisiynydd.Hefyd, mae Swyddfa Archwilio Cymru[4] yn adolygu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn ystod ei ddatblygiad, gan adrodd (drwy eithriad) os nad yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn cydymffurfio â'r gofynion, fel rhan o'r Adroddiad Archwilio Blynyddol.

Dyma fanylion swyddogaethau'r cyrff gwahanol:

Y Cydbwyllgor Archwilio
Ar y cyd â'r Prif Gwnstabl, sefydlodd y Comisiynydd Gydbwyllgor Archwilio annibynnol sy'n rhoi sicrwydd er mwyn gwella ymddiriedaeth a hyder y cyhoedd yng ngwaith llywodraethu'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl.

Mae'r dull gweithredu hwn yn gyson â'r Cod Ymarfer ar Reoli Ariannol sy'n nodi y dylai corff cyfun o'r fath ystyried adroddiadau archwilio mewnol ac allanol y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl. Hefyd, mae'r Cydbwyllgor Archwilio yn ystyried adroddiadau gan Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi (HMICFRS) mewn perthynas â'r Proffiliau Gwerth am Arian blynyddol ac adroddiadau perthnasol eraill o natur anweithredol. Mae'r Cydbwyllgor Archwilio yn cynghori'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl yn unol ag egwyddorion llywodraethu da, gan ddarparu:

- Sicrwydd annibynnol i'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl ynglŷn â digonolrwydd y fframwaith rheoli risg a'r amgylchedd rheoli cysylltiedig;
- Craffu'n annibynnol ar berfformiad ariannol y Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd; a
- Goruchwylio'r broses adrodd ariannol a fabwysiadwyd o Ganllawiau Ymarferol Pwyllgorau Archwilio ar gyfer Awdurdodau Lleol CIPFA.

Mae'r Cydbwyllgor Archwilio yn darparu sylwadau, cyngor a sicrwydd ynglŷn â materion sy'n ymwneud ag amgylchedd rheolaeth fewnol yr Heddlu a'r OPCC. Hefyd, mae'n goruchwylio materion llywodraethu cyffredinol. Mae gan y Cydbwyllgor Archwilio gyfrifoldeb penodol i ddarparu sicrwydd annibynnol yn ymwneud â'r trefniadau ar gyfer llywodraethu, gan gynnwys rheoli risg a'r amgylchedd rheoli mewnol. Yn ystod 2022/23, daeth cyfnod dau o aelodau'r Cydbwyllgor Archwilio i ben a phenodwyd dau aelod newydd gan y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl i weithredu fel cynghorwyr annibynnol. Er mwyn trosglwyddo'r awenau'n briodol fodd bynnag, bydd un aelod o'r Cydbwyllgor sy'n arwain ar y Datganiad Cyfrifon, y mae ei gyfnod i fod i ddod i ben, yn aros ar y Cydbwyllgor nes bydd y gwaith o dderbyn a chraffu ar y Datganiad o Gyfrifon 2022/23 drafft wedi ei gwblhau ym mis Gorffennaf 2023. Gan hynny, bydd chwe aelod ar y Cydbwyllgor Archwilio am gyfnod cyn iddo ddychwelyd i'w nifer arferol o bum cynghorydd annibynnol.

[4] Archwilio Cymru yw nod masnachu dau endid cyfreithiol; Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddog Archwilio Cymru. Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn archwilio ac yn adrodd ar gyrff cyhoeddus Cymru; ac mae Swyddfa Archwilio Cymru yn darparu staff ac adnoddau eraill ar gyfer gwaith yr Archwilydd Cyffredinol, ac yn monitro ac yn rhoi cyngor i'r Archwilydd Cyffredinol.

Mae'r Cydbwyllgor Archwilio yn adrodd yn uniongyrchol i'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl. Cynhelir pedwar cyfarfod pwyllgor chwarterol ffurfiol bob blwyddyn yn ogystal â chyfarfod eithriadol i ystyried y Datganiad o Gyfrifon, a dau Ddiwrnod Hyfforddi Cymru Gyfan ar gyfer aelodau o'r Cydbwyllgor Archwilio - un ar gyfer derbyn hyfforddiant ffurfiol ac un anffurfiol i drafod materion perthnasol ymysg pedwar Cydbwyllgor Archwilio Cymru.

Mae gan y Cydbwyllgor Archwilio gylch gorchwyl ffurfiol, sy'n ymdrin â'i swyddogaethau craidd, ac maent wedi'u nodi yn yr MoCG ar y cyd hefyd (y mae'r ddau ohonynt yn cael eu hadolygu'n flynyddol). Mae'r rhain yn cynnwys cyfeiriad at swyddogaeth y Cydbwyllgor Archwilio mewn perthynas â'r trefniadau llywodraethu corfforaethol, a chynnal trosolwg o'r fframwaith rheoleiddio. Adolygwyd a diwygiwyd cylch gwaith y Cydbwyllgor Archwilio yn ystod 2019/20 mewn ymateb i gyhoeddiad CIPFA 'Audit Committees: Practical Guidance for Local Authorities and Police 2018 Edition'. Mae cylch gorchwyl y Cydbwyllgor Archwilio wedi cael ei ddiweddaru yn dilyn cyhoeddi canllaw CIPFA 'Audit Committees: Practical Guidance for Local Authorities and Police 2022 Edition'. Caiff y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl eu cynrychioli yn holl gyfarfodydd y Cydbwyllgor Archwilio.

Cadarnhaodd Adroddiad Blynyddol y Cydbwyllgor Archwilio ar gyfer 2022/23 fod y Cydbwyllgor Archwilio yn fodlon o hyd y gellir rhoi sicrwydd i'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl bod y sefyllfa o ran rheolaeth, risg a llywodraethu ar gyfer 2022/23 yn briodol. Wrth wneud hynny, mae'r Cydbwyllgor yn parhau i dynnu sylw at y cyfle i geisio mwy o sicrwydd o ran sefyllfa risg a rheolaeth prosiectau cydweithredol yn y dyfodol.

Pwyllgor Moeseg Annibynnol:
Sefydlwyd y pwyllgor hwn ar y cyd gan y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl ym mis Ebrill 2015, yn dilyn cyflwyniad y Cod Moeseg gan y Coleg Plismona yn 2014. Mae'n cynnwys isafswm o bum aelod annibynnol yn ogystal â chynrychiolydd o Swyddfa'r Comisiynydd, Tîm Prif Swyddogion yr Heddlu, swyddogion heddlu a staff heddlu. Mae'r Pwyllgor Moeseg Annibynnol yn darparu cyngor, cefnogaeth a chymorth yn ymwneud â heriau moesegol sy'n deillio o faterion gweithredol, gweinyddol neu drefniadol sy'n wynebu Heddlu Gwent. Nid yw'r Cod Moeseg wedi newid ers 2014, ond mae'r Coleg Plismona i fod i gyhoeddi fersiwn diwygiedig o'r Cod Moeseg tua diwedd 2023; mae Swyddfa'r Comisiynydd, Prif Swyddogion, ac aelodau Pwyllgor Moeseg Heddlu Gwent wedi rhannu eu barn gyda'r Coleg trwy'r broses ymgynghori ffurfiol.

Fel y nodir yn y cynllun gweithredu yn y Datganiad hwn, adolygwyd aelodaeth y Pwyllgor Moeseg Annibynnol hwn yn ystod 2020/21. Yn gysylltiedig â'r adolygiad hwn, addawodd y Prif Gwnstabl sefydlu Pwyllgor Moeseg mewnol. Ym mis Hydref 2021, cynhaliwyd cyfarfod cyntaf y Grŵp Moeseg Mewnol, gan gydnabod mai gallu cyfyngedig sydd gan y Pwyllgor Moeseg Annibynnol ei hun i gael effaith ar y graddau y mae'r gweithlu ehangach yn cydymffurfio ac yn glynu wrth y Cod Moeseg. Mae'r grŵp mewnol yn bwriadu cau'r bwlch hwn. Bydd y grŵp hwn yn cael cefnogaeth Cynllun Cyflawni i sicrhau bod nodau ac amcanion y grŵp yn cael eu cyflawni.

Archwilio mewnol
Mae'r archwilwyr mewnol yn cwblhau adolygiadau amrywiol sy'n seiliedig ar gynllun archwilio y cytunwyd arno, gan gydymffurfio â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (PSIAS). Mae'r cynllun archwilio yn ystyried risgiau ac mae'n cydnabod bod angen adolygu systemau ariannol allweddol a meysydd eraill o risg busnes ehangach ar sail gylchol er mwyn darparu sicrwydd o reoli mewnol a systemau llywodraethu. Caiff y cynllun ei gytuno gan Brif Swyddogion Cyllid y ddwy gorfforaeth undyn, ac fe'i cyflwynir i'r Cydbwyllgor Archwilio ar gyfer sylwadau.

Mae Rheoliad 5 o Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â'r system reoli fewnol sydd angen ei chynnal yn unol ag arferion archwilio mewnol priodol. Mae'r ddwy gorfforaeth undyn (y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl) yn gyfrifol am gyflawni swyddogaeth archwilio mewnol effeithlon. Mae'r PSIAS yn diffinio rôl a safonau Archwilio Mewnol. Mae'r PSIAS yn cwmpasu'r diffiniad o Archwilio Mewnol, Cod Moeseg a'r Safonau Rhyngwladol ar gyfer Ymarfer Proffesiynol Archwilio Mewnol. Mae angen i'r Archwiliad Mewnol roi barn sicrwydd ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd systemau rheoli mewnol. Hefyd, maent yn rhoi sicrwydd yn ymwneud â rheoli risgiau busnes ariannol a gweithredol, llywodraethu corfforaethol a'r fframwaith rheoli yn ei gyfanrwydd.

Mae'r adolygiad o drefniadau llywodraethu corfforaethol a rheoli risg (a gofnodir yn y Gofrestr Risg ar y cyd sy'n cael ei chadw gan y Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd) yn cael sylw weithiau yn y cynllun archwilio blynyddol. Hefyd, gall materion llywodraethu corfforaethol a rheoli risg godi trwy adolygiadau eraill a gynhelir gan yr archwilwyr mewnol. Yn yr achosion hyn, bydd y materion yn cael eu trafod i ddechrau yn yr adroddiad archwilio perthnasol.

Wedyn, mae Archwilwyr Mewnol yn cyflwyno eu hadroddiadau ar ddigonolrwydd y rheolaethau yn y systemau a archwiliwyd i'r Cydbwyllgor Archwilio, gan nodi unrhyw feysydd sy'n peri pryder. Bydd y Cydbwyllgor Archwilio'n monitro'r gwaith o roi argymhellion yr archwiliad ar waith nes y bydd wedi'i gwblhau.

Gwaith Archwilio Mewnol yn ystod 2022/23
Roedd y gwaith archwilio mewnol ar gyfer y flwyddyn ddiwethaf yn seiliedig ar risg ac yn canolbwyntio ar risgiau ariannol a gweithredol sylweddol. TIAA yw'r gwasanaeth archwilio mewnol presennol ar gyfer y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl, yn dilyn ei ail benodi ar 1 Ebrill 2019.

However, by virtue of the Commissioner and Chief Constable being members of the Shared Resource Services (SRS), for the delivery of Information Communication Technology (ICT) services, in collaboration with Torfaen County Borough Council (TCBC), Monmouthshire County Council (MCC), Blaenau Gwent County Borough Council (BGCBC) and Newport City Council (NCC), from May 2016, the TCBC internal audit service was selected to undertake the audit plan for the SRS. This was to ensure that a consistent audit approach was adopted across all constituent SRS partners and therefore TIAA were formally advised that they would no longer be expected to provide assurance to the JAC for the ICT services operated by Gwent Police. Progress on the delivery of the internal audit plan for ICT services is reported to the JAC alongside the audit plan delivered by TIAA. Such assurance will be provided by the TCBC internal

audit function, to which the AW will refer to in considering the control framework for the ICT functions.

Yn ystod 2022/23, cynhaliodd TIAA 17 archwiliad (gan gynnwys 9 a gynhaliwyd yn gydweithredol ar draws pob heddlu yng Nghymru), ac aseswyd bod 12 ohonynt yn darparu sicrwydd sylweddol (12 yn 2021/2022), 1 yn darparu sicrwydd rhesymol (6 yn 2021/22), 1 yn darparu sicrwydd cyfyngedig (0 yn 2021/22) ac roedd 3 yn gynghorol ac ni roddwyd asesiad.

Rheoli Ansicrwydd - Lleihau Risg (Cydweithredol	Sylweddol
Treuliau a Thaliadau Ychwanegol (Cydweithredol)	Sylweddol
Cyflogres (Cydweithredol)	Sylweddol
Credydwyr (Cydweithredol)	Sylweddol
Dyledwyr (Cydweithredol)	Sylweddol
Asedau Sefydlog (Cydweithredol)	Sylweddol
Rhaglen Gyfalaf (Cydweithredol)	Sylweddol
Gwrth Dwyll - Caffael Gwrth-dwyll (Cydweithredol)	Sylweddol
Rheoli Fflyd (Cydweithredol)	Sylweddol
Cyfryngau cymdeithasol	Sylweddol
Cyfriflyfr Cyffredinol	Sylweddol
Bwrdd Gwella Gwasanaeth	Sylweddol
Strategaeth yr Ystâd	Sylweddol
Adnoddau Dynol – Defnydd o OLEEO (Cydweithredol)	Rhesymol
Plismona Lleol - Eiddo ac Arian parod	Cyfyngedig
Ansawdd Data	Cynghorol
Rheoli Fflyd – Systemau IR3 Telematics (Cydweithredol)	Cynghorol
Rheoli Contractau	Cynghorol

Arweiniodd yr adroddiadau hyn at 33 o argymhellion (23 yn 2021/22), yr oedd 4 ohonynt yn rhai brys (0 yn 2021/22), 14 (11 yn 2021/22) yn bwysig a chafodd 15 (12 yn 2021/22) eu categoreiddio fel rhai arferol.

Fel rhan o'r rhaglen archwilio, cynhaliodd yr archwilwyr mewnol 1 archwiliad dilynol hefyd er mwyn gwirio cynnydd yn erbyn pob Argymhelliad Blaenoriaeth 1 a 2. Trafodwyd yr adroddiad hwn yn y Cydbwyllgor Archwilio.

Ni chafodd unrhyw archwiliadau eu gohirio tan 2023/24. Yr unig newid bach oedd bod yr archwiliad Rheoli Fflyd yn canolbwyntio ar 'Systemau Telematics IR3' yn hytrach nag 'Atgyweiriadau a Chynnal a Chadw'.

Barn Flynyddol TIAA oedd bod gwaith archwilio mewnol digonol wedi cael ei gyflawni i'w galluogi nhw i ddod i gasgliad cadarnhaol bod gan y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl brosesau rheoli risg a llywodraethu digonol ac effeithiol ar waith. Yn eu barn nhw, mae gan y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl brosesau rheoli a llywodraethu digonol ac effeithiol ar waith i reoli'r broses o gyflawni eu hamcanion.

Yn ystod 2022/23 cynhaliodd CBST 12 archwiliad. Mae'r asesiadau o'r 12 archwiliad a gynhaliwyd yn cadarnhau bod 10 wedi cael eu hasesu i fod yn rhoi sicrwydd llawn (4 yn 2021/22), 1 wedi'i asesu i fod yn rhoi sicrwydd sylweddol (4 yn 2021/22), 0 yn rhoi sicrwydd rhesymol (1 yn 2021/22), 0 yn rhoi sicrwydd cyfyngedig (0 yn 2021/22) ac roedd 1 yn 'arbenigol/cynghorol' ac ni roddwyd asesiad.

SOC/SIEM – System	Llawn
Wal dân - System	Llawn
Rhithwirio - System	Llawn
O365 – System	Llawn
Canolfan Ddata - System	Llawn
ISMS – Dilynol	Llawn
Llywodraethu TG - Dilynol	Llawn
ITSCM – Dilynol	Llawn
Cyfrifiadura Symudol - Dilynol	Llawn
Rheoli Perfformiad - Dilynol	Llawn
Rheoli Newid - System	Sylweddol
Rheolaeth Ariannol - Arbennig	Cynghorol

Arweiniodd yr adroddiadau hyn at 4 argymhelliad (19 yn 2021/22), yr oedd 0 yn y categori uchel (0 yn 2021/22), 2 yn y categori canolig (2 yn 2021/22) a 2 yn y categori

isel (9 yn 2021/22) ac mae hyn yn cadarnhau gwelliant parhaus sylweddol ar berfformiad archwiliad y flwyddyn flaenorol.

Barn Flynyddol CBST oedd ei fod yn fodlon bod gwaith archwilio mewnol digonol wedi cael ei gyflawni i arwain at farn gyffredinol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd llywodraethu, rheoli risg a rheoli fframwaith llywodraethu SRS. Barn Flynyddol CBST oedd boddhaol.

Diffinnir y farn hon fel:

- Efallai bod nifer cyfyngedig o wendidau risg canolig wedi cael eu nodi, ond ar y cyfan dim ond gwendidau risg isel sydd wedi bod mewn aseiniadau unigol; ac
- Nid oes gan unrhyw un o'r adroddiadau aseiniadau unigol ddosbarthiad cyffredinol o risg uchel neu gritigol.

Archwilio Allanol

Mae'r Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) yn penodi Archwilydd Cyffredinol Cymru i archwilio datganiadau ariannol y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl. Hefyd, mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i Archwilydd Cyffredinol Cymru asesu a yw'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl wedi gwneud trefniadau priodol ar gyfer defnyddio adnoddau mewn ffordd ddarbodus, effeithlon ac effeithiol.

Mae Swyddfa Archwilio Cymru, ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru, yn archwilio datganiadau ariannol y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl, yn ogystal â chyfrifon y Grŵp, ac mae'n adrodd (drwy eithriad) ar y Datganiad Llywodraethu Blynyddol Ar y Cyd os nad yw'n cydymffurfio â'r gofynion.

Yn ei hadroddiad archwilio blynyddol, mae Swyddfa Archwilio Cymru hefyd yn cyflwyno sylwadau ar yr agweddau ariannol ar lywodraethu corfforaethol. Mae hyn yn cynnwys cyfreithlondeb trafodion ariannol, statws ariannol, systemau rheolaeth ariannol fewnol a safonau ymddygiad ariannol, twyll a llygredd.

Caiff cynlluniau ac adroddiadau archwilio allanol o'r fath, gan gynnwys y llythyr archwilio blynyddol, eu hystyried gan y Cydbwyllgor Archwilio ar adegau priodol yn ei gylch blynyddol o gyfarfodydd.

Mae gan y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl ddyletswydd i ymateb i adroddiadau gan yr archwilydd allanol.

Cyrff Eraill

Mae angen enillion ariannol ar Lywodraeth Cymru, y Swyddfa Gartref a nifer o gyrff eraill er mwyn monitro gwariant ar refeniw a chyfalaf. Mae telerau ac amodau llym ar waith i lywodraethu cyllid allanol ychwanegol a dderbynnir gan y cyrff hyn.

Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi (HMICFRS)

Swyddogaeth HMICFRS (sydd hefyd â chyfrifoldebau Gwasanaeth Tân yn Lloegr yn unig) yw hyrwyddo darbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd plismona yng Nghymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon trwy arolygu sefydliadau a swyddogaethau'r heddlu er mwyn sicrhau bod safonau y cytunwyd arnynt yn cael eu cyflawni a'u cynnal; bod arfer da yn cael ei ledaenu; a bod perfformiad yn gwella. Mae HMICFRS yn

arolygu swyddogaethau'r Prif Gwnstabl, nid y Comisiynydd. Hefyd, mae'n darparu cyngor a chymorth i'r partneriaid teirochrog (yr Ysgrifennydd Cartref, y Comisiynwyr a'r Prif Gwnstabliaid).

Mae HMICFRS yn annibynnol ar y Comisiynydd, y Prif Gwnstabl, Llywodraethau Cymru a Llywodraeth y Deyrnas Unedig. Ei gylch gwaith yw asesu gwaith heddluoedd mewn meysydd busnes gwahanol, gan gynnwys plismona yn y gymdogaeth, troseddu difrifol a chyfundrefnol, ymddygiad gwrthgymdeithasol a mynd i'r afael â bygythiadau mawr megis terfysgaeth. Hefyd, mae HMICFRS yn monitro perfformiad yr Heddlu mewn perthynas â'i gynlluniau i sicrhau cynaliadwyedd gwasanaeth heddlu effeithlon ac effeithiol. Hyd yn hyn, mae adroddiadau yn y maes arolygu hwn wedi bod yn gadarnhaol ac yn galonogol. Cyhoeddir adroddiadau ar y wefan ganlynol: https://www.justiceinspectorates.gov.uk/hmicfrs/

Mae adroddiadau HMICFRS yn cael eu hanfon at y Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd er mwyn cael eu hystyried a'u gweithredu'n briodol. Mae'r Arolygiaeth yn chwarae rhan allweddol yn rhoi gwybod i'r Comisiynydd a'r cyhoedd am effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd eu heddluoedd ac, wrth wneud hynny, hwyluso atebolrwydd y Comisiynydd i'r cyhoedd.

Mae gan y Comisiynydd ddyletswydd yn ôl y gyfraith i ymateb i unrhyw adroddiad gan HMICFRS o fewn 56 diwrnod i'w gyhoeddi, gan anfon unrhyw ymateb at yr Ysgrifennydd Cartref a HMICFRS. Dylai ymatebion gynnwys diweddariad ar unrhyw gamau gweithredu y mae'r Heddlu yn eu cymryd/nad yw'n eu cymryd mewn perthynas ag unrhyw argymhellion a wneir o fewn yr adroddiad.

Gwaith Arolygu yn ystod 2022/23

HMICFRS's reports during 2022/23 supported the monitoring and development of many of the Force's priorities. They also produced a suite of value for money indicators (albeit later than usual due to the historic impact of the Coronavirus pandemic) to challenge areas of exceptional spend, demand and performance, in comparison with Gwent Police's most similar forces. The results of the benchmarks inform the Force's change programme.

Yn ystod 2022, cynhaliodd HMICFRS ei adroddiad PEEL (yn defnyddio cyfuniad o arolygon yn y cnawd a rhai rhithiol o ganlyniad i COVID). Mae asesiadau PEEL yn caniatáu i aelodau'r cyhoedd weld pa mor effeithiol mae eu heddlu lleol yn perfformio ac maent yn archwilio Effeithiolrwydd, Effeithlonrwydd a Chyfreithlondeb yr Heddlu:

- **Effeithiolrwydd**: i ba raddau y mae'r heddlu yn cyflawni ei gyfrifoldebau, gan gynnwys lleihau troseddu, amddiffyn pobl sy'n agored i niwed, mynd i'r afael ag ymddygiad gwrthgymdeithasol ac ymdrin ag argyfyngau a galwadau eraill am wasanaeth;

- **Effeithlonrwydd**: i ba raddau y mae'r heddlu yn darparu gwerth am arian; a

- **Chyfreithlondeb:** i ba raddau y mae'r heddlu yn darparu gwasanaeth teg sy'n trin pobl yn briodol ac o fewn y gyfraith.

Cyhoeddwyd canlyniadau asesiad PEEL Heddlu Gwent yn Ebrill 2023 ac mae'r dyfarniadau o'r arolygon i'w gweld isod:

Outstanding	Good	Adequate	Requires improvement	Inadequate
	Preventing crime	Treatment of the public	Investigating crime	Responding to the public
	Managing offenders	Developing a positive workplace	Protecting vulnerable people	
		Good use of resources		

Yn 2023, cyflwynodd Heddlu Gwent fforwm gwella perfformiad gyda chyfres o 'gynlluniau gwella newid cyflym' i sicrhau gwasanaeth effeithlon ac effeithiol i'r cyhoedd. Roedd y gwaith yma'n canolbwyntio'n bennaf ar ymdrin â meysydd a ganfuwyd yn fewnol a gan HMICFRS yn yr adroddiad PEEL 2021-2022 yma.

Yn benodol, mewn perthynas â'r maes a gafodd ddyfarniad o 'Annigonol', mae'r Heddlu'n cydnabod:

- Pwysigrwydd gweithio'n agos gyda chymunedau, a bod swyddogion a staff heddlu'n deall pwysigrwydd trin pobl yn deg a gyda pharch. Serch hynny, cydnabuwyd bod swyddogion rheng flaen a staff heddlu'n amrywio o ran gwybodaeth o ragfarn ddiarwybod;
- Bod y gweithlu yn deall sut a phryd i ddefnyddio 'Stopio a Chwilio', fodd bynnag, mae angen gwella'r gwaith o fonitro 'Stopio a Chwilio'.
- Bod angen gwneud mwy i sicrhau bod holl aelodau'r gweithlu'n cael eu fetio'n briodol ar gyfer y swyddi maent yn eu dal. Yn ogystal, mae angen monitro pobl sy'n ymgeisio am swyddi, i weld a ydynt yn perthyn i grwpiau lleiafrifol gwarchodedig penodol; a
- Bod angen gwella sut mae'n canfod a rheoli risgiau llygredd a sicrhau bod digon o bobl ac adnoddau ar gael i gyflawni'r gwaith hwn.

Hefyd, cynhaliodd HMICFRS nifer o adolygiadau cenedlaethol/thematig yn 2022/23: Roedd Gwent yn destun y canlynol:

- Arolwg i weld pa mor dda mae'r Heddlu ac asiantaethau eraill yn defnyddio fforenseg ddigidol yn eu hymchwiliadau:
  - Roedd yr arolwg hwn yn archwilio a allai heddluoedd ac asiantaethau eraill reoli galw ac a oedd dioddefwyr trosedd yn derbyn gwasanaeth o ansawdd. Roedd Heddlu Gwent yn un o wyth heddlu a gafodd eu dewis ar gyfer gwaith maes a ddigwyddodd ym mis Ebrill 2022. Roedd yn cynnwys ymweliad â'r Uned Fforenseg Ddigidol i gwrdd â swyddogion a staff yr Heddlu; cyfweliadau gydag arweinwyr gwasanaeth ardaloedd; a grwpiau ffocws gydag ymchwilwyr a swyddogion heddlu rheng flaen. Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Rhagfyr 2022 ac mae naw argymhelliad wedi cael eu cyflwyno i brif gwnstabliaid, y Swyddfa Gartref, Cyngor Cenedlaethol Penaethiaid yr Heddlu a'r Coleg

Plismona. Derbyniodd Heddlu Gwent sylwadau cadarnhaol yn yr adroddiad o ran deall y galw presennol;

- Anghyfartaledd hil wrth wneud penderfyniadau Cyfiawnder Troseddol:
  - Mae'r arolwg hwn yn rhan o Raglen Hil a Phlismona HMICFRS ac roedd yn archwilio a oes anghyfartaledd wrth wneud penderfyniadau yn y System Cyfiawnder Troseddol - yn benodol y pwyntiau penderfynu canlynol: arést; presenoldeb gwirfoddol; rhybuddiadau; datrysiad cymunedol; cyhuddiad (penderfyniad yr Heddlu yn unig); a mechnïaeth yn dilyn cyhuddo (gan gynnwys y penderfyniad i wrthod mechnïaeth). Digwyddodd y gwaith maes arolwg ym mis Mehefin 2022. Cyfarfu'r tîm arolwg gydag arweinwyr allweddol a chynhaliwyd grwpiau ffocws gyda swyddogion heddlu o Ymateb, Cymdogaeth a thimau ymchwilio yn ogystal â swyddogion y ddalfa a staff yr heddlu. Hefyd, bu HMICFRS yn arsylwi ar gyfarfod gyda Phartneriaid Cyfiawnder Troseddol (dan gadeiryddiaeth Swyddfa'r Comisiynydd), archwilio data a dogfennau a chynnal adolygiad o ffeiliau achos. Mae'r adroddiad i fod i gael ei gyhoeddi yn 2023;
- Ymateb yr heddlu i ddioddefwyr cam-drin rhywiol o gefndiroedd ethnig leiafrifol a allai fod mewn perygl o gam-drin ar sail anrhydedd:
  - Dewiswyd Heddlu Gwent ar gyfer gwaith maes a ddigwyddodd ym mis Ebrill 2022. Cyfarfu'r tîm arolwg gyda swyddogion o Uned Ymateb ac Amddiffyn y Cyhoedd (PPU) a gwnaethant archwilio dogfennau allweddol er mwyn ymchwilio i bryderon a wnaed gan Tees Valley Inclusion Project bod ymateb yr heddlu i gam-drin rhywiol yn rhoi dioddefwyr o gefndir ethnig leiafrifol mewn perygl o gam-drin ar sail anrhydedd. Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Rhagfyr 2022 a chyflwynwyd dau argymhelliad i brif gwnstabliaid, sy'n cael eu datblygu arweinyddion busnes perthnasol; a
- Uned Gwrthlygredigaeth a Fetio:
  - Cafodd 'Tackling workforce corruption' ei dynnu o'r asesiad PEEL cyffredinol yn gynnar yng nghylch gwaith 2021/22. Cynhaliwyd ymweliad arolwg Heddlu Gwent ym mis Rhagfyr 2022 ac archwiliwyd arferion fetio a'r Uned Gwrthlygredigaeth. Roedd yr arolwg yn cynnwys adolygiad o ffeiliau achos; archwilio data a dogfennau; cyfweliadau a grwpiau ffocws gyda swyddogion a staff yr heddlu yn yr adran Safonau Proffesiynol; a phrofion realiti ymysg yr heddlu ehangach. Derbyniodd Heddlu Gwent y prif sylwadau ar derfyn yr ymweliad arolwg a bydd yr adroddiad terfynol yn cael ei gyhoeddi ym mis Ebrill 2023.

Panel yr Heddlu a Throsedd

Mae Panel yr Heddlu a Throsedd (y Panel) yn gyfrifol am gefnogi'r broses o arfer swyddogaethau'r Comisiynydd yn effeithiol trwy adolygu neu graffu ar benderfyniadau a wnaed, neu gamau eraill a gymerwyd, gan y Comisiynydd wrth gyflawni ei swyddogaethau.

Nid yw'r Panel yn craffu ar berfformiad y Prif Gwnstabl a'r Heddlu yn uniongyrchol – dyna rôl y Comisiynydd.

Cyhoeddwyd canllawiau newydd gan y Swyddfa Gartref ar 19 Mai 2022 ynglŷn â swyddogaeth strategol paneli. Yn unol â'r canllawiau hyn, o dan y pennawd 'Craffu ar y Cynllun Heddlu a Throsedd ac Adroddiad Blynyddol' nododd 'dylai gwaith craffu'r panel fod ar lefel strategol a dylai ganolbwyntio ar ganlyniadau sydd wedi cael eu llywio gan fanylion perfformiad trwy gydol y flwyddyn flaenorol.'

Mae'r Panel yn cynnwys deuddeg Cynghorydd lleol, sy'n cynrychioli'r awdurdodau lleol yng Ngwent, ynghyd â dau aelod annibynnol.

Mae cyfrifoldebau a phwerau'r Panel yn cynnwys:

- Llunio adroddiadau a gwneud argymhellion ynglŷn â chamau gweithredu a/neu benderfyniadau'r Comisiynydd;
- Craffu ar y fersiwn drafft o Gynllun yr Heddlu a Throsedd;
- Gofyn i'r Comisiynydd, a'i staff, ateb cwestiynau'r cyhoedd;
- Craffu ar gyllideb yr heddlu a phraesept y dreth gyngor, gan roi feto arnynt o bosibl os oes mwyafrif o ddwy ran o dair;
- Craffu ar benodiad y Prif Gwnstabl, gan roi feto arno o bosibl os oes mwyafrif o ddwy ran o dair;
- Cynnal gwrandawiadau cadarnhau ar gyfer staff uwch y Comisiynydd (gan gynnwys Dirprwy Gomisiynydd yr Heddlu a Throsedd, y Prif Weithredwr a'r Prif Swyddog Cyllid); ac
- Ymdrin â chwynion lefel is yn erbyn y Comisiynydd.

Mae agendâu a chofnodion y Panel yn cael eu cyhoeddi ar y wefan ganlynol:

http://www.gwentpcp.org.uk/

Yn ystod 2022/23 roedd gwaith y Panel yn cynnwys ystyried y canlynol:

- Cynnydd o ran cyflawni'r Cynllun Heddlu a Throsedd;
- Adroddiad Blynyddol 2021/22 Swyddfa'r Comisiynydd;
- Craffu ar dystiolaeth Swyddfa'r Comisiynydd ar gyfer monitro Perfformiad yr Heddlu;
- Cyflwyniad ar gŵynion am yr heddlu ac adolygiadau;
- Rhagamcanion Ariannol Tymor Canolig a'r amserlen pennu cyllideb;
- Cyd-destun Gweithredol a Strategaeth Ariannol cais y Prif Gwnstabl am gyllideb;
- Cynnig y Praesept ar gyfer 2023/24;
- Strategaeth yr Ystâd;
- Diogelu plant yn y ddalfa;
- Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg a
- Strategaeth Rheoli'r Trysorlys;

Cynhaliwyd pump cyfarfod o Banel yr Heddlu a Throsedd yn 2022/23.

CYNLLUNIAU GWEITHREDU AC ASESU BLYNYDDOL

Saith Egwyddor Graidd Llywodraethu Da

Mae'r diagram isod yn dangos y berthynas rhwng saith egwyddor graidd llywodraethu da. Mae'r ddwy egwyddor ganolog yn sylfaen i'r fframwaith cyfan ac maent yn ymwneud â 'gweithredu er budd y cyhoedd'. Mae'r ddwy egwyddor hyn ymhlyg yn y pum egwyddor arall sy'n ymwneud â 'chyflawni llywodraethu da'.

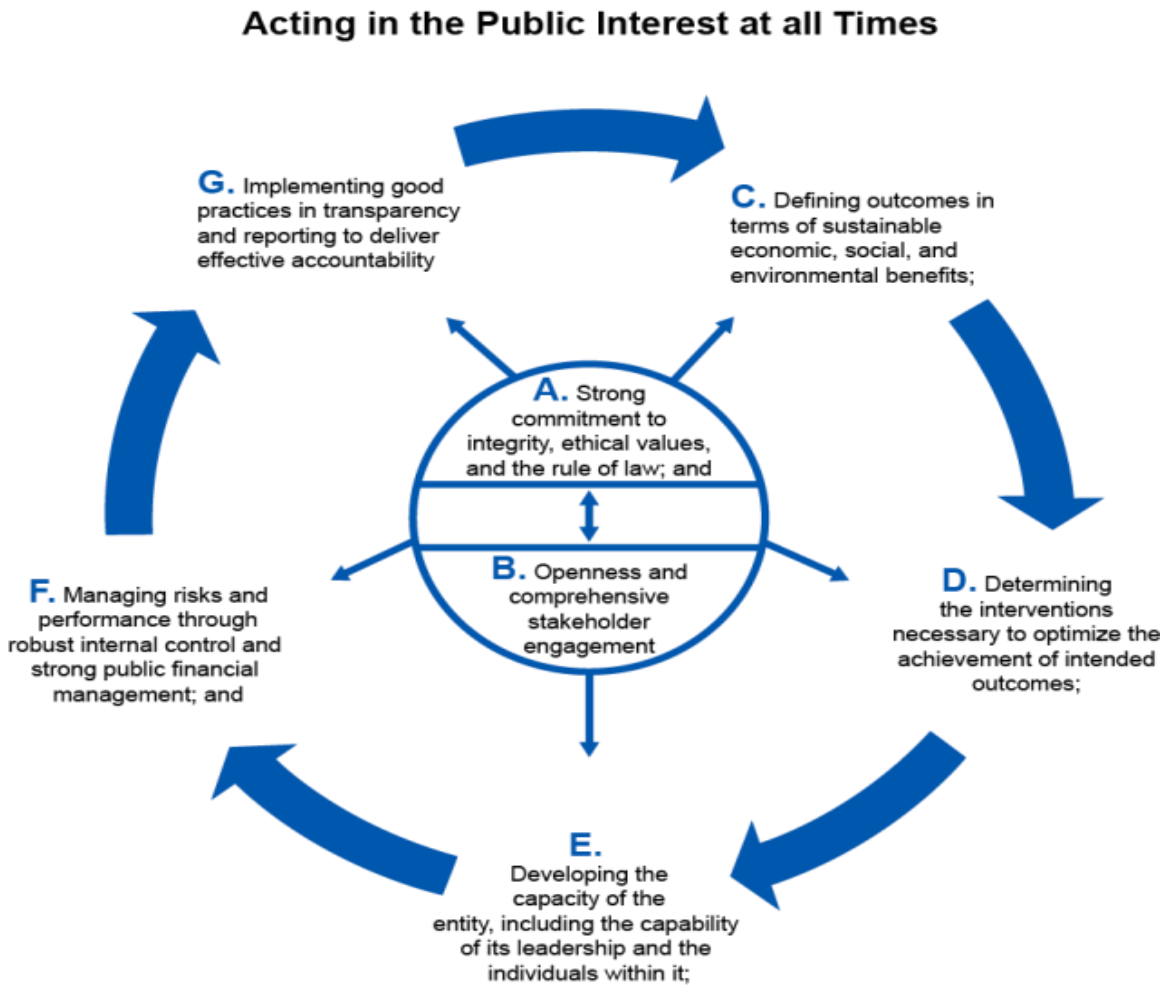

Roedd yr asesiad o effeithiolrwydd a gynhaliwyd gan Brif Swyddog Ariannol y ddwy Gorfforaeth Undyn, ynghyd â Phennaeth Sicrwydd a Chydymffurfiaeth OPCC, yn ystyried yr ystod o dystiolaeth sydd ar gael: Deunydd mewnol ac allanol sydd wedi'i gyhoeddi; barn broffesiynol annibynnol; a barn uwch reolwyr, Panel yr Heddlu a Throsedd ac arweinwyr proffesiynol. Mae asesiad manwl o dystiolaeth i gefnogi'r asesiad yn cael ei gynnal, ond dim ond y cynllun gweithredol dilynol a gynhyrchir yn y Datganiad hwn.

Dangosir crynodeb o asesiad 2021/22 isod:

Categori Llywodraethu Da		Sicrwydd
Gweithredu er Budd y Cyhoedd	Ymddwyn ag Uniondeb a Moeseg	Rhesymol
	Ymddwyn yn Agored ac Ymgysylltu	Rhesymol
Sicrhau Llywodraethu Da	Canlyniadau Cynaliadwy	Rhesymol
	Penderfynu Ymyriadau	Rhesymol
	Gallu ac Arweinyddiaeth	Rhesymol
	Risgiau a Pherfformiad	Rhesymol
	Tryloywder ac Atebolrwydd	Rhesymol

Diffiniadau o Sicrwydd	
Sylweddol	Nodwyd bod gan bob maes a adolygwyd brosesau corfforaethol effeithiol a bod gofynion allanol ar waith. Roedd tystiolaeth dda o ymddygiad a chanlyniadau ac mae'r risgiau yn erbyn cyflawni amcanion yn cael eu rheoli'n dda.
Rhesymol	Nodwyd bod gan y rhan fwyaf o'r meysydd a adolygwyd brosesau corfforaethol effeithiol a bod gofynion allanol ar waith. Roedd tystiolaeth dda o'r rhan fwyaf o ymddygiad a chanlyniadau, ac yn gyffredinol, mae'r risgiau yn erbyn cyflawni amcanion yn cael eu rheoli'n dda.
Rhannol	Nodwyd nad oedd gan nifer o feysydd a adolygwyd brosesau corfforaethol effeithiol ac nad oedd gofynion allanol ar waith. Roedd tystiolaeth dda o rywfaint o ymddygiad a chanlyniadau, ond nid oedd risgiau allweddol yn erbyn cyflawni amcanion yn cael eu rheoli'n dda.
Dim	Nodwyd nad oedd gan nifer sylweddol o feysydd a adolygwyd brosesau corfforaethol effeithiol ac nad oedd gofynion allanol ar waith. Nid oedd tystiolaeth dda o ymddygiad a chanlyniadau ac nid oedd risgiau yn erbyn cyflawni amcanion wedi'u rheoli'n dda.

Cynllun Gweithredu 2022/23

Ni chanfuwyd unrhyw wendidau sylweddol ar gyfer 2022/23 (fel yn 2021/22 hefyd); ac ni chanfuwyd unrhyw broblemau eraill nad ydynt wedi cael eu cynnwys yn barod yng Nghynllun Gweithredu 2020/21 sy'n parhau i gael sylw isod. Er mwyn cyflawnder fodd bynnag, mae'r tabl canlynol yn nodi'r achosion o fynediad diawdurdod at ddata yn ystod 2022/23:

Risgiau a Pherfformiad	Yn ystod 2022/23 ni phrofodd Swyddfa'r Comisiynydd unrhyw achos	Atgoffir swyddogion a staff yn barhaol am bwysigrwydd diogelwch data a

	o fynediad diawdurdod at ddata. Profodd yr Heddlu 62 achos o fynediad diawdurdod at ddata yn ystod 2022/23 (62 yn 2021/22). Nid ystyriwyd bod unrhyw un o'r achosion hyn yn risg uchel; gan hynny nid oedd angen hysbysu Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth amdanynt - e.e. mae achosion o fynediad diawdurdod at ddata'n cael eu cofnodi ar gyfer pethau megis colli cerdyn adnabod, ffôn symudol neu ddyfais 'camera corff'. Cafodd 38 o'r achosion hyn sgôr Gwyrdd (effaith lleiaf ar destun y data); 16 Oren (testun y data'n dioddef rhywfaint o niwed neu ofid); 0 Coch (effaith sylweddol ar destun y data); a chafodd 8 sgôr dilynol o 'Dim toriad' ar ôl casgliad eu hasesiad. Aseswyd a chaewyd pob un o'r 62 achos a rhoddwyd cyngor priodol mewn perthynas â nhw.	gofynion a goblygiadau ehangach y Rheoliad Cyffredinol ar Reoli Data (GDPR). Mae pecynnau NCALT gorfodol ar gael, y gellir monitro eu cwblhad a'u hyrwyddo trwy gyfrwng y Bwrdd Sicrwydd Gwybodaeth. Mae manylion achosion o fynediad diawdurdod, effaith, camau lliniaru a chanlyniadau'n cael eu cofnodi a'u cadw gan y Swyddog Adolygu Cofnodion (OPCC) a'r Swyddog Diogelu Data (Heddlu) yn unol â MOPI a GDPR. Rhoddir cyngor priodol i unigolion neu adrannau ble y bo'n berthnasol a chânt eu huwchgyfeirio i'r Adran Safonau Proffesiynol os oes angen. Caiff yr adroddiad Digwyddiad Data ei reoli trwy'r Bwrdd Sicrwydd Gwybodaeth sy'n nodi manylion pob digwyddiad data y mae wedi cael ei hysbysu amdano ers mis Mai 2018, pan ddaeth GDPR yr Uned Ewropeaidd i rym.

Cynnydd yn erbyn Cynllun Gweithredu 2021/22

Categori	Maes Risg / Gwendid	Camau i'w Cyflawni yn 2021/22 a Thu hwnt
Penderfynu Ymyriadau.	Mae angen mwy o waith i ddangos tystiolaeth bod cyllidebau, cynlluniau gwasanaeth ac amcanion yn cyd-fynd.	Bydd y broses o bennu'r gyllideb flynyddol yn mabwysiadu agwedd 'o'r gwaelod i fyny', gyda gofynion adran/ffrwd gwaith unigol yn cyd-fynd ag anghenion strategol y sefydliad; risgiau strategol; a gofynion cenedlaethol. Yn ogystal, bydd yr Adran Gyllid yn chwarae rhan allweddol yn rhoi Datganiad Rheoli'r Heddlu at ei gilydd. Yn nhermau cynllunio cyd-gysylltiedig yn y tymor byr, bydd cynlluniau busnes adrannau/ffrydiau gwaith yn cael eu datblygu yn ystod 2021/22, a byddant yn cael eu hymgorffori yn y gwaith o bennu cyllideb 2022/23 a Datganiad Rheoli'r Heddlu. **Diweddariad 2021/22:** Parhaus - Mae cynlluniau peilot adrannau Cyllid a Gwasanaethau Pobl yn cael eu gwerthuso ar hyn o bryd gan yr Adran Gwelliant Parhaus. Bydd gwelliannau'n cael eu hymgorffori mewn

		cynlluniau peilot/cyflwyno yn ystod 2022/23 ar gyfer cylch pennu cyllideb 2023/24. **Diweddariad 2022/23:** Cyflawn - mae cyflwyniad cynlluniau adrannol wedi cael ei ddisodli gan newidiadau pwrpasol i waith llywodraethu, prosesau a gwaith adrodd ar gyfer pennu cyllideb, sefydlu pobl a monitro perfformiad sy'n cefnogi Datganiad Rheoli'r Heddlu.

Cynnydd yn erbyn Cynllun Gweithredu 2019/20

Categori	Maes Risg / Gwendid	Camau i'w Cyflawni yn 2020/21 a Thu hwnt
Ymddwyn ag Uniondeb a Moeseg; a Gallu ac Arweinyddiaeth.	Mae angen penderfynu pa mor effeithiol yw hyfforddiant ymwybyddiaeth foesegol ac i ba raddau mae'n sail i ddiwylliant sefydliadol. (OPCC a'r Heddlu)	Bydd y Pwyllgor Moeseg yn sefydlu'r dull mwyaf priodol ar gyfer pennu effeithiolrwydd. Bydd y dull a argymhellir ganddo yn cael ei ddarparu fel cynllun gweithredu trwy gydol 2020/21. **Diweddariad 2020/21:** Parhaus - mae Pwyllgor Moeseg mewnol wedi cael ei sefydlu (dan gadeiryddiaeth y Prif Gwnstabl), a fydd yn cwblhau gwaith y Pwyllgor Moeseg allanol (y mae ei aelodaeth yn cael ei adolygu ar hyn o bryd). Bydd cylch gwaith y Pwyllgor Moeseg mewnol newydd yn ystyried pa mor effeithiol yw hyfforddiant

		ymwybyddiaeth moeseg yn ystod 2021/22. **Diweddariad 2021/22:** Parhaus - bydd hyfforddiant Arweinyddiaeth Foesegol (ac asesiad o'i effeithiolrwydd) yn cael ei gyflwyno yn ystod 2022/23. **Diweddariad 2022/23:** Cyflawn - Mae Arweinyddiaeth Foesegol wedi cael ei ymgorffori fel modiwl penodol yn Rhaglen Rheolwyr Llinell Gyntaf yr Heddlu a gyflwynwyd yn 2022/23 a 2023/24.

Cod Rheolaeth Ariannol

Wrth ddatblygu'r Cod Rheolaeth Ariannol, mae CIPFA wedi ystyried ei uchelgais; yr amserlen ar gyfer ei roi ar waith; a'r heriau ehangach o ran adnoddau sy'n wynebu cyrff cyhoeddus perthnasol o ganlyniad i'r pandemig Coronafeirws. O ganlyniad, ystyriodd CI PFA y dylai dyddiad rhoi'r Cod Rheolaeth Ariannol ar waith, sef Ebrill 2020, fod ar gyfer blwyddyn gysgodol ac erbyn 31 Mawrth 2021 y dylai cyrff cyhoeddus perthnasol (gan gynnwys Heddlu Gwent) allu dangos eu bod yn gweithio tuag at roi'r Cod Rheolaeth Ariannol ar waith yn llawn. Felly 2021/22 oedd y flwyddyn lawn gyntaf o gydymffurfio â'r Cod Rheolaeth Ariannol.

Oherwydd bod angen i Heddlu Gwent weithredu gofynion y Cod Rheolaeth Ariannol o 1 Ebrill 2020, roedd proses pennu cyllideb 2020/21 yn gyfle i asesu elfennau'r Cod Rheolaeth Ariannol cyn Ebrill 2020 ac yn darparu llwyfan ar gyfer arddangos llywodraethu a rheolaeth ariannol da trwy gydol 2020/21.

Disgwyliad y Cod Rheolaeth Ariannol yw y bydd rhaid i gyrff cyhoeddus perthnasol gydymffurfio â'r holl safonau rheoli ariannol, os ydynt am ddangos eu bod yn cydymffurfio â'r Cod Rheolaeth Ariannol. Mae'n bwysig nodi fodd bynnag er bod cydymffurfio â safonau rheoli ariannol CIPFA yn orfodol, nid yw'r Cod Rheolaeth Ariannol yn argymell sut y gellir cyflawni hyn. Mae hyn yn bwysig gan fod CIPFA yn cydnabod bod arferion plismona yn wahanol i arferion cyrff cyhoeddus eraill fel awdurdodau lleol. Rhaid nodi hefyd nad yw cydymffurfiaeth â'r Cod Rheolaeth Ariannol wedi bod yn destun archwiliad gan Archwilio Cymru.

Yn dilyn dwy flynedd gyflawn o gydymffurfio, ceir manylion asesiad 2022/23 Heddlu Gwent yn erbyn safonau rheoli ariannol y Cod Rheolaeth Ariannol isod. Mae asesiad

manwl o dystiolaeth i gefnogi'r asesiad yn cael ei gynnal, ond dim ond y cynllun gweithredol dilynol a gynhyrchir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn.

Adrannau a Safonau'r Cod Rheolaeth Ariannol		Egwyddor	Sicrwydd
Cyfrifoldebau'r Prif Swyddog Cyllid a'r Tîm Arwain	Mae'r tîm arwain yn gallu dangos bod y gwasanaethau a ddarperir gan yr awdurdod yn darparu gwerth am arian.	**Arweinyddiaeth**	**Rhesymol**
	Mae'r awdurdod yn cydymffurfio â *Datganiad CIPFA ar Rôl y Prif Swyddog Cyllid mewn Llywodraeth Leol*.	**Arweinyddiaeth**	**Sylweddol**
Arddull llywodraethu a rheolaeth ariannol	Mae'r tîm arwain yn dangos ei gyfrifoldeb dros lywodraethu a rheolaeth fewnol yn ei weithredoedd a'i ymddygiad.	**Sicrwydd**	**Sylweddol**
	Mae'r awdurdod yn defnyddio *Fframwaith Darparu Trefniadau Llywodraethu Da mewn Llywodraeth Leol* CIPFA/SOLACE (2016)	**Atebolrwydd**	**Sylweddol**
	Mae arddull rheolaeth ariannol yr awdurdod yn cefnogi cynaliadwyedd ariannol.	**Cynaliadwyedd**	**Rhesymol**
Rheolaeth ariannol hirdymor i'r tymor canolig	Mae'r awdurdod wedi cynnal asesiad credadwy a thryloyw o gadernid ariannol.	**Sicrwydd**	**Rhesymol**
	Mae'r awdurdod yn deall ei ddisgwyliadau ar gyfer cynaliadwyedd ariannol yn y tymor hirach ac mae wedi hysbysu hyn yn glir i'w aelodau.	**Cynaliadwyedd**	**Sylweddol**
	Mae'r awdurdod yn cydymffurfio â *Chod*	**Safonau**	**Sylweddol**

	Cyllid Cyfalaf Darbodus mewn Awdurdodau Lleol CIPFA		
	Mae gan yr awdurdod gynllun ariannol aml flwyddyn tymor canolig treigl gyda chynlluniau gwasanaeth cynaliadwy.	**Cynaliadwyedd**	**Rhesymol**
Y gyllideb flynyddol	Mae'r awdurdod yn cydymffurfio â'i rwymedigaethau statudol mewn perthynas â'r broses pennu cyllideb.	**Safonau**	**Sylweddol**
	Mae'r adroddiad cyllideb yn cynnwys datganiad gan y Prif Swyddog Cyllid ar gadernid y rhagamcanion a datganiad ar ddigonoldeb y cronfeydd wrth gefn arfaethedig.	**Safonau**	**Sylweddol**
Ymgysylltu â rhanddeiliaid a chynlluniau busnes	Mae'r awdurdod wedi ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol ble y bo'n briodol wrth ddatblygu ei strategaeth ariannol hirdymor, cynllun ariannol tymor canolig a'r gyllideb flynyddol.	**Tryloywder**	**Sylweddol**
	Mae'r awdurdod yn defnyddio methodoleg arfarnu opsiynau priodol, wedi'i ddogfennu, i ddangos gwerth am arian ei benderfyniadau.	**Tryloywder**	**Rhesymol**
Monitro perfformiad ariannol	Mae'r tîm arwain yn defnyddio adroddiadau i adnabod a chywiro risgiau sy'n dod i'r amlwg o ran ei strategaeth cyllideb a	**Sicrwydd**	**Rhesymol**

	chynaliadwyedd ariannol.		
	Mae'r tîm arwain yn monitro'r elfennau hynny o'i fantolen sy'n peri risg sylweddol i'w gynaliadwyedd ariannol.	**Arweinyddiaeth**	**Sylweddol**
Adroddiadau ariannol allanol	Mae gan y Prif Swyddog Cyllid gyfrifoldeb personol a statudol dros sicrhau bod y datganiad o gyfrifon a gynhyrchir gan yr awdurdod lleol yn cydymffurfio â gofynion adrodd y *Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y DU.*	**Atebolrwydd**	**Sylweddol**
	Mae cyflwyniad y ffigyrau alldro terfynol ac amrywiadau i'r gyllideb yn galluogi'r tîm arwain i wneud penderfyniadau ariannol strategol.	**Atebolrwydd**	**Sylweddol**

Diffiniadau o Sicrwydd	
Sylweddol	**Canfuwyd bod pob maes o drefniadau rheolaeth ariannol y sefydliad a adolygwyd yn cydymffurfio â'r Cod Rheolaeth Ariannol.**
Rhesymol	**Canfuwyd bod y rhan fwyaf o feysydd o drefniadau rheolaeth ariannol y sefydliad a adolygwyd yn cydymffurfio â'r Cod Rheolaeth Ariannol.**
Rhannol	**Canfuwyd nad oedd y rhan fwyaf o feysydd o drefniadau rheolaeth ariannol y sefydliad a adolygwyd yn cydymffurfio â'r Cod Rheolaeth Ariannol.**
Dim	**Canfuwyd nad oedd unrhyw un o'r holl feysydd o drefniadau rheolaeth ariannol y sefydliad a adolygwyd yn cydymffurfio â'r Cod Rheolaeth Ariannol.**

Cynllun Gweithredu 2022/23

Ni chanfuwyd unrhyw wendidau sylweddol ar gyfer 2022/23 (fel yn 2021/22 hefyd); ac ni chanfuwyd unrhyw broblemau eraill nad ydynt wedi cael eu cynnwys yn barod yng Nghynllun Gweithredu 2020/21 sy'n parhau i gael sylw isod.

Cynnydd yn erbyn Cynllun Gweithredu 2020/21

Categori	Maes Risg / Gwendid	Camau i'w Cyflawni yn 2021/22 a Thu hwnt
Mae'r tîm arwain yn gallu dangos bod y gwasanaethau a ddarperir gan Heddlu Gwent yn darparu gwerth am arian.	A yw Heddlu Gwent yn gallu dangos y camau mae wedi eu cymryd i hybu gwerth am arian a'r hyn mae wedi ei gyflawni?	Parhau'r angen i gofnodi buddiannau ac arbedion yn arbennig mewn perthynas ag adolygiadau ar ôl eu rhoi ar waith ac adroddiadau i'r Bwrdd Gwella Gwasanaeth. Datblygu'r cysylltiadau rhwng Datganiad Rheoli'r Heddlu, gwaith pennu cyllideb, sefydlu pobl a monitro perfformiad a'u hymgorffori'n llwyr. Parhau i ganolbwyntio ar wneud penderfyniadau priodol seiliedig ar risg o ran cyfleoedd i wneud arbedion trwy gyfarfodydd grwpiau llywodraethu a'r Tîm Prif Swyddogion. **Diweddariad 2021/22:** Cwblhawyd yn rhannol - Yn ystod y flwyddyn, mae'r Strategaeth Buddiannau wedi cael ei diweddaru a'i chymeradwyo trwy gyfrwng y byrddau llywodraethu mewnol. Y prif newid eleni yw datblygiad y Cyfarfod Cynhyrchiant ac Effeithlonrwydd sy'n sgrinio dadansoddiad o fuddiannau ymlaen llaw (gan gynnwys mewn achosion

		busnes ac adolygiadau ar ôl gweithredu) cyn iddo gael ei gyflwyno'n derfynol i'r Bwrdd Gwella Gwasanaeth. Mae'r lefel ychwanegol hon o graffu wedi gwella gwaith adnabod, pennu llinellau sylfaen, monitro a gwireddu buddiannau ac wedi amlygu pwysigrwydd cyflawni buddiannau sefydliadol o fuddsoddiadau newid. Mae adolygiadau ar ôl gweithredu wedi bod yn canolbwyntio ar y newidiadau sy'n dod o'r Model Gweithredol a recriwtio swyddogion newydd. Mae buddiannau wedi cael eu sicrhau trwy weithrediad ymchwilwyr staff yr heddlu; timau 'Dangos y Drws i Drosedd; timau Diogelu datblygiadau mewn technoleg; a rhoi Microsoft Office 365 ar waith. Cyflwyno'r Cynlluniau Adrannol yn llawn yn 2022/23, a fydd yn cysylltu Datganiad Rheoli'r Llu yn well; pennu cyllideb; bydd sefydlu pobl a monitro perfformiad yn cwblhau'r cam gweithredu hwn. **Diweddariad 2022/23:** Cyflawn - strategaeth buddiannau wedi'i

		diweddaru, cyfarfod Cynhyrchiant ac Effeithlonrwydd wedi'i ymgorffori ac yn cael ei gynnal trwy'r flwyddyn. Mae cyflwyniad cynlluniau adrannol wedi cael ei ddisodli gan newidiadau pwrpasol i waith llywodraethu, prosesau a gwaith adrodd ar gyfer pennu cyllideb, sefydlu pobl a monitro perfformiad sy'n cefnogi Datganiad Rheoli'r Heddlu.
Mae dull rheolaeth ariannol Heddlu Gwent yn cefnogi cynaliadwyedd ariannol.	A yw rheolwyr ar draws Heddlu Gwent yn ddigon hyddysg yn ariannol i ddarparu gwasanaethau cost-effeithiol ac i gael eu dwyn i gyfrif am wneud hynny?	Datblygu sgiliau rheolaeth ariannol ar draws yr heddlu trwy hyfforddiant mewnol a gweithdai cam 2 Cyflawni Rhagoriaeth Ariannol mewn Plismona CIPFA. **Diweddariad 2021/22:** Parhaus - Darperir hyfforddiant ar sail asesiad o angen ar gyfer swyddogion/staff unigol ac adrannau. Gall hwn fod ar gyfer defnydd, ymgyrchoedd neu brosiectau grant penodol. Mae gwaith pellach yn cael ei asesu i ymgorffori hyfforddiant ariannol mewn rhaglenni datblygu cyfredol i swyddogion a staff. Mae partneriaid busnes cyllid wedi bod yn weithgar iawn yn ystod y 12 mis diwethaf er mwyn gwella dealltwriaeth deiliaid cyllidebau o'u

		cyllidebau, ac adroddiadau ariannol a goramser misol. **Diweddariad 2022/23:** Cyflawn - Mae'r Pennaeth Cyllid wedi codi ymwybyddiaeth ariannol trwy ddiwrnodau uwch-reolwyr, yn ogystal â chyrsiau rheoli mewnol ar y cyd â chydweithwyr o'r Gwasanaeth Caffael ar y Cyd. Mae partneriaid busnes cyllid yn parhau i gyfarfod â deiliaid cyllidebau trwy gydol y flwyddyn ariannol.
Mae Heddlu Gwent wedi cynnal asesiad hygred a thryloyw o gadernid ariannol.	A yw Heddlu Gwent wedi cynnal Asesiad o Gadernid Ariannol? A yw'r Asesiad wedi rhoi prawf ar gadernid cynlluniau ariannol Heddlu Gwent mewn perthynas ag amrywiaeth o senarios gwahanol? A yw Heddlu Gwent wedi cymryd camau priodol i roi sylw i unrhyw risgiau a ganfuwyd yn rhan o'r asesiad?	Nid yw pecyn cymorth Asesiad o Gadernid Ariannol CIPFA yn cynnwys cyrff plismona lleol. Mae'r is-grŵp Rheolaeth Ariannol sy'n ceisio cyflawni Rhagoriaeth Ariannol mewn Plismona yn ymdrechu i gynhyrchu pecyn cymorth ond nid yw wedi cael ei brofi eto. Bydd adolygiad yn cael ei gynnal cyn gynted ag y bydd y pecyn cymorth yn barod. **Diweddariad 2021/22:** Parhaus - Nid yw pecyn cymorth Asesiad o Gadernid Ariannol CIPFA yn cynnwys cyrff plismona lleol, er bod fersiwn plismona yn destun ymgynghoriad

		ar hyn o bryd. Mae'r Heddlu wedi defnyddio dangosfyrddau data a llwyfannau dadansoddi data CIPFA i adolygu a deall dadansoddiad cost swyddogaethau cymorth busnes. Mae hyn yn adeiladu ar y dangosyddion o ddadansoddiad proffiliau gwerth am arian HMICFRS. Defnyddiwyd canlyniadau'r adolygiad hwnnw yn rhan o'r trafodaethau ynghylch pwysau costau a meysydd arbedion yn ystod prosesau pennu cyllideb a MTFP 2022/23. **Diweddariad 2022/23:** Parhaus - Nid yw pecyn cymorth Asesiad o Gadernid Ariannol CIPFA wedi cael ei ehangu i gynnwys cyrff plismona lleol. Fodd bynnag, yn ogystal â gwelliannau yn 2021/22, mae'r Heddlu wedi cynyddu ei ddefnydd o dechnoleg i ddadansoddi patrymau gwariant a chanfod cyfleoedd eraill i arbed arian, gan roi mwy o gadernid ariannol. Mae amryfal senarios yn parhau i gael eu modelu yn rhan o'r broses pennu cyllideb flynyddol i lywio penderfyniadau allweddol ynglŷn â

		rhaglenni refeniw a chyfalaf.
Mae gan Heddlu Gwent gynllun ariannol aml flwyddyn tymor canolig treigl sy'n gyson â chynlluniau gwasanaeth cynaliadwy.	A yw'r cynllun ariannol tymor canolig yn gyson ac yn cyd-fynd â chynlluniau gwasanaeth perthnasol a'i strategaeth cyfalaf?	Mae llawer o waith wedi cael ei wneud dros y flwyddyn ddiwethaf i sicrhau bod y cynllun ariannol tymor canolig yn cyd-fynd â Datganiad Rheoli'r Heddlu ac mae'n cael ei ystyried ochr yn ochr â'r Strategaethau Cronfeydd wrth Gefn a Chyfalaf. Mae gwaith pellach ar y gweill i wella'r cysylltiad rhwng cynlluniau gweithredol ac adnoddau a strategaethau. **Diweddariad 2021/22:** Parhaus - Mae cynlluniau peilot adrannau Cyllid a Gwasanaethau Pobl yn cael eu gwerthuso ar hyn o bryd gan yr Adran Gwelliant Parhaus. Bydd gwelliannau'n cael eu hymgorffori mewn cynlluniau peilot/cyflwyno yn ystod 2022/23 ar gyfer cylch pennu cyllideb 2023/24. **Diweddariad 2022/23:** Cyflawn - Mae cyflwyniad cynlluniau adrannol wedi cael ei ddisodli gan newidiadau pwrpasol i waith llywodraethu, prosesau a gwaith adrodd ar gyfer pennu cyllideb, sefydlu pobl a monitro perfformiad

		sy'n cefnogi Datganiad Rheoli'r Heddlu. Mae'r newidiadau hyn yn cynnwys alinio cynllunio ariannol tymor canolig yn llawn â strategaethau cyfalaf, comisiynu, cronfeydd wrth gefn a rheoli trysorlys.
Mae'r tîm arwain yn defnyddio adroddiadau i adnabod a chywiro risgiau sy'n dod i'r amlwg o ran ei strategaeth cyllideb a chynaliadwyedd ariannol.	A yw'r tîm arwain yn hapus gyda'r adroddiadau mae'n eu derbyn a gyda'i allu i ddefnyddio'r adroddiadau hyn i gymryd camau priodol?	Mae gwaith pellach yn mynd rhagddo i ddarparu adroddiadau ariannol manylach a gallu amserol i ail fuddsoddi mewn gwargedion blwyddyn. **Diweddariad 2021/22:** Parhaus - Mae newidiadau i fodel gweithredu'r Heddlu'n golygu bod gofynion adroddiad ehangach ar berfformiad, pobl a chyllid gan uwch swyddogion a staff yn cael eu hasesu ar draws yr Heddlu. Yn benodol, o ran cyllid, mae gwaith yn mynd rhagddo i ddatblygu adrodd mewnol ar gyllid a ffigyrau goramser, gan gynnwys llwyfan Qlikview i fynd at y data. Mae adroddiadau cyllid ar y sefyllfa ariannol yn ystod y flwyddyn i fyrddau llywodraethu a phrif swyddogion yn parhau i fod yn addas i'r diben. **Diweddariad 2022/23:** Cyflawn -

		Mae gwell adroddiadau'n cael eu creu trwy Qlikview ar berfformiad gweithredol yr heddlu, adnoddau cyllid ac adnoddau dynol. Mae modd i swyddogion gofnodi goramser mewn amser real hefyd trwy gyfrwng taflenni amser. Mae adrodd ariannol yn parhau i fod yn addas i'r pwrpas.

CASGLIAD A BARN

Mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl yn gyfrifol am sicrhau bod eu cyfryw swyddogaethau yn cael eu cynnal yn unol â'r gyfraith a'r safonau priodol, bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu, bod cyfrif priodol amdano; a'i fod yn cael ei ddefnyddio mewn ffordd ddarbodus, effeithlon ac effeithiol. Wrth gyflawni'r cyfrifoldeb cyffredinol hwn, maent yn gyfrifol am roi trefniadau priodol ar waith ar gyfer llywodraethu eu materion, gan hwyluso'r broses o arfer eu swyddogaethau yn effeithiol, gan gynnwys trefniadau ar gyfer rheoli risg.

Nod y Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn yw rheoli yn hytrach na dileu'r risg o fethu â chyflawni'r amcanion hyn; felly mae'n gallu darparu sicrwydd rhesymol o effeithiolrwydd yn unig, yn hytrach na sicrwydd absoliwt. Mae buddsoddiad diweddar mewn technoleg ddigidol a symudol, ynghyd â buddsoddiad 'diwylliannol' mewn arferion gweithio ystwyth, wedi galluogi'r ddwy gorfforaeth undyn i leihau amhariad, cynnal 'busnes fel arfer' a dechrau adnabod cyfleoedd i wneud mwy o arbedion.

Ar sail yr adolygiad uchod o ffynonellau ac effeithiolrwydd sicrwydd a nodir yn y Datganiad hwn, mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl yn fodlon bod ganddynt drefniadau llywodraethu '**Rhesymol**' ar waith, gan gynnwys systemau rheoli mewnol a rheoli risg priodol, sy'n hwyluso'r broses o arfer eu swyddogaethau yn effeithiol.

Yn ystod y flwyddyn sy'n dod, mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl yn bwriadu cymryd camau i fynd i'r afael â'r camau Llywodraethu a amlinellir yn y cynllun gweithredu, er mwyn gwella'r trefniadau llywodraethu presennol. Bydd y gwaith o fonitro eu cyflwyniad a'u gweithrediad yn barhaus, a bydd cynnydd mewn perthynas â'r gwaith hwn yn rhan o'r adolygiad blynyddol nesaf.

J Cuthbert
…….
Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd Gwent

D Garwood-Pask
……..
Prif Swyddog Cyllid (Comisiynydd)

S Curley
……
Prif Weithredwr (Comisiynydd)

P Kelly
……..
Prif Gwnstabl Gwent

N Stephens
…….
Prif Swyddog Cyllid (Prif Gwnstabl)